REFORMA26

Nowe Zamieńmy słowo

Język polski

Izabella Bartol, Magdalena Biskupska,
Jagoda Najmanowicz-Michalak,
Joanna Heftowicz

4

WSiP

ZESZYT ĆWICZEŃ • SZKOŁA PODSTAWOWA • KLASA

W publikacji uwzględniono zmiany zasad pisowni, obowiązujące od 1 stycznia 2026 r. (nie dotyczy utworów innych wydawców).

Niniejsza publikacja podlega ochronie na podstawie prawa autorskiego. Zabrania się jakiegokolwiek wykorzystywania, w tym analizowania i kopiowania tej publikacji, przy użyciu systemów sztucznej inteligencji.

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
Warszawa 2026

Wydanie I, 1/2026
ISBN 978-83-02-23319-7

QR code (kod QR) to zarejestrowany znak towarowy DENSO WAVE INCORPORATED. Odczytanie kodu QR wymaga urządzenia z zainstalowaną aplikacją do odczytywania kodów QR, obsługującą co najmniej kody w wersji czwartej oraz aparatu o minimalnej rozdzielczości 5 Mpix.

Dostęp do zasobów pod kodem QR wynosi co najmniej 3 lata od roku wydania publikacji zawierającej kod QR.

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne: **Agnieszka Skudzińska-Szruba** (redaktor koordynator), **Renata Pizior-Krymska**, **Agnieszka Fedorowicz** (współpraca redakcyjna)
Recenzja merytoryczna: **Dorota Kujawa-Weinke**
Korekta językowa: **Izabella Jastrzębska-Okoń**
Redakcja techniczna: **Aneta Więckowska**
Projekt okładki: **ARIP NEXT**
Projekt graficzny: **Fabryka Wyobraźni, Ewa Pawińska**
Opracowanie graficzne: **Ewa Pawińska**
Fotoedycja: **Natalia Marszałek**
Skład i łamanie: **Shift_ENTER**

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna
00-807 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 96
KRS: 0000595068
Infolinia: 801 220 555
www.wsip.pl
Wydrukowano w Polsce

Spis treści

Rozdział I. Kim jestem?

Notatka o samym sobie 5
Dzie-li-my wy-ra-zy 8
Jak bezpiecznie być sobą w sieci? 11
Jak opisać siebie? 13
Słówko do słówka – pisownia wyrazów z *ó* 16
Uważam, uczę się, umiem! – pisownia wyrazów z *u* 19
Podsumowanie rozdziału I 22

Rozdział II. Ja i rodzina

Co mi chcesz powiedzieć? Podział wypowiedzeń 26
W rodzinie znaków interpunkcyjnych 29
Moje cztery ściany – opis pokoju 32
Przecinek się naprawdę przydaje 34
Media w moim domu – jak z nich korzystamy? 36
Bądźmy w kontakcie – pozdrowienia i list 38
Podsumowanie rozdziału II 42

Rozdział III. Ja i nauka

Szkoła – ten budynek pamięta się przez całe życie 46
W rzeczy samej... – liczba i rodzaj rzeczownika 48
Taki przypadek! 50
Zaprzyjaźnij się ze szkołą – pisownia wyrazów z *rz* 52
Żwawa młodzież w akcji – pisownia wyrazów z *ż* 54
Skąd czerpać wiedzę – źródła informacji 56
Podsumowanie rozdziału III 58

Rozdział IV. Ja i ty

Co robię? Odmieniam czasowniki 62
Czasownik, w którym nie można określić osoby – bezokolicznik 64
Dobry czas dla czasownika 66
Jak miło otrzymać zaproszenie! 68
O życzliwości w cyfrowym świecie. Zasady netykiety 70
Podsumowanie rozdziału IV 72

Rozdział V. Ja w wolnym czasie

Opisujesz? Przymiotnika potrzebujesz! 76
Zobacz, co kolekcjonuję. Opis przedmiotu 79
Z druhami się nie waham – pisownia wyrazów z *h* 81
Uśmiech od ucha do ucha – pisownia wyrazów z *ch* 83
W poszukiwaniu równowagi. Czym jest higiena cyfrowa? 86
Podsumowanie rozdziału V 88

Rozdział VI. Ja i świat wyobraźni

Jak poprawnie zapisywać dialog 92
Mam pytanie: co to jest zdanie? 95
Punkt po punkcie – plan wydarzeń 98
Czym są synonimy i antonimy? 100
Sieć pełna inspiracji. O kreatywności i prawie autorskim 102
Podsumowanie rozdziału VI 104

Rozdział VII. Ja i świat wokół mnie

Kupię, sprzedam, zamienię – więc niezbędne ogłoszenie! 108
Jaki cudowny widok... Opisujemy krajobraz 111
Wybierzmy się gdzieś w świat. Pisownia nazw geograficznych 115
Ahoj, przygodo! Powtórzenie wiadomości o częściach mowy 118
Jak szukać wiarygodnych informacji w internecie? 121
Ortograficzny miks 123
Podsumowanie rozdziału VII 126

Podsumowanie z tekstem I 130
Podsumowanie z tekstem II 135

Notatka o samym sobie

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Notatka może mieć formę schematu, tabelki, krótkiego tekstu lub formę graficzną. Robimy ją, żeby łatwiej zapamiętać najważniejsze informacje. Cechy dobrej notatki to zwięzłość, czytelność, uporządkowanie i zrozumiałość.

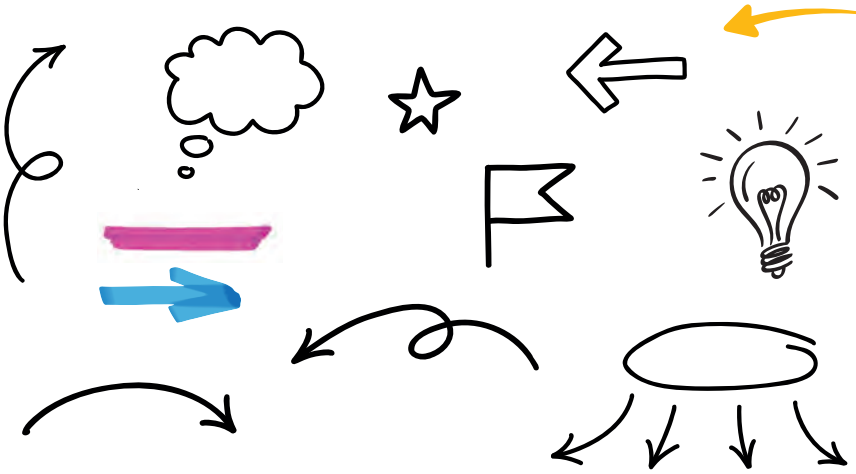
1. Czym jest dla Ciebie przyjaźń? Z kim i z czym Ci się kojarzy? Zapisz swoją notatkę w formie schematu.

2. Co mogłaby powiedzieć o sobie postać przedstawiona na zdjęciu? W imieniu Karoliny stwórz notatkę tekstową.

3. Przygotuj swój przykładowy plan zajęć i aktywności w postaci notatki graficznej. Zainspiruj się poniższymi elementami. Dodaj rysunki.

Do urozmaicenia notatki posłużą strzałki, dymki i inne proste symbole, np. żarówka to pomysł, serce – coś, na czym Ci zależy, gwiazdka – coś ważnego. Wyróżnij kolorem najważniejsze zadania.

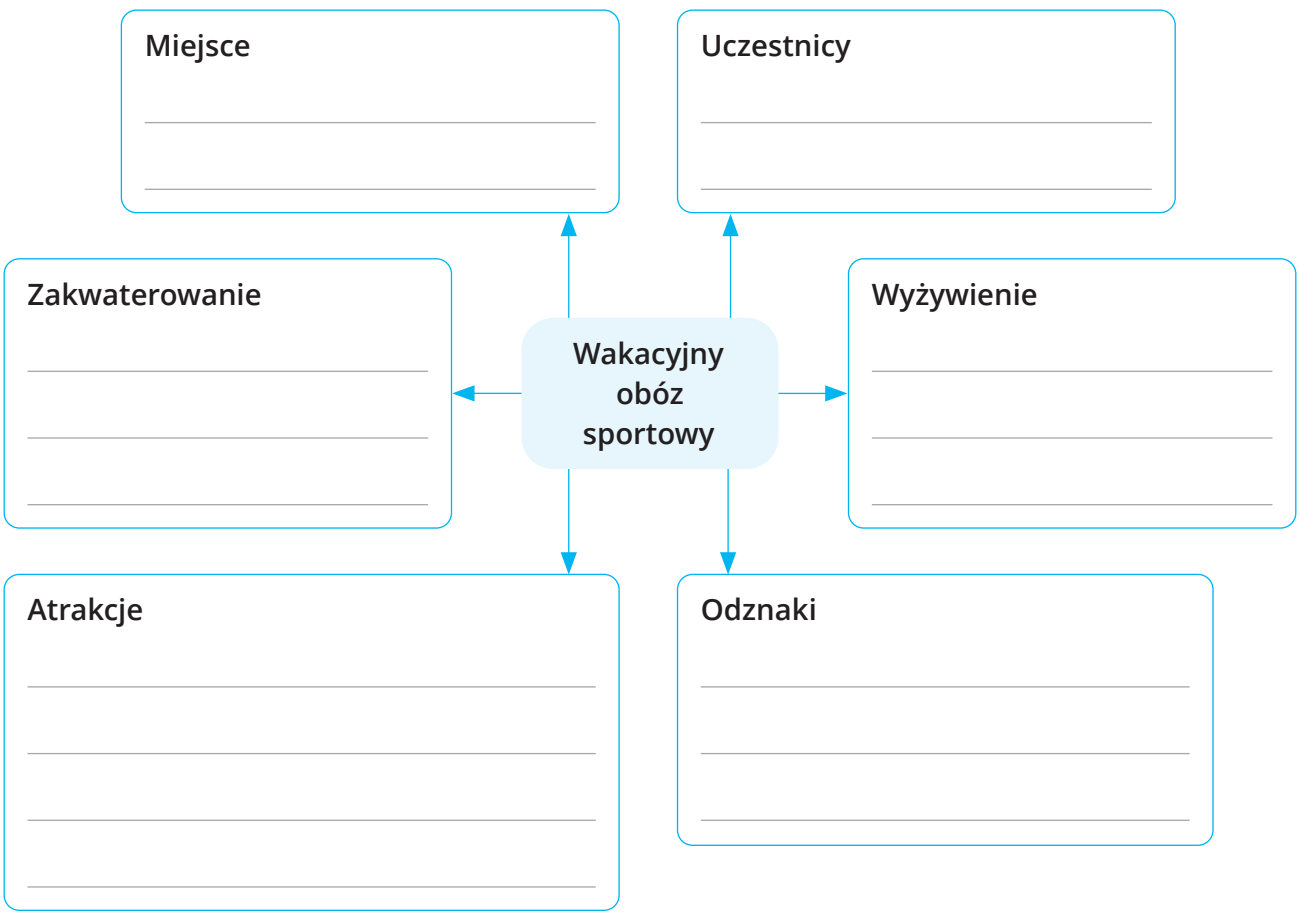
4. Przekształć notatkę tekstową w notatkę w formie schematu.

Aktywne wakacje nad jeziorem!

Zapraszamy dzieci w wieku 10–15 lat na wakacyjny obóz sportowy, organizowany nad malowniczym jeziorem Jegocin. To idealne miejsce do aktywnego wypoczynku i rozwijania sportowych pasji. Dla uczestników przewidziano wiele atrakcji, w tym zajęcia w parku linowym, gry zespołowe, wycieczki rowerowe oraz aktywności wodne, takie jak kajaki i deski SUP.

Uczestnicy zostaną zakwaterowani w ośrodku wypoczynkowym oraz w domkach letniskowych. Zapewniamy trzy posiłki dziennie i zdrowe przekąski. Na terenie obozu obowiązuje zasada niekorzystania ze smartfonów. W trakcie pobytu dzieci będą mogły zdobyć odznaki: pływacką, kolarską oraz sprawnościową, przyznawane za aktywny udział w zajęciach i zaangażowanie.

Przeczytaj notatkę ze zrozumieniem. Wyszukaj i podkreśl w tekście informacje, które wpiszesz w puste miejsca na schemacie.

Dzie-li-my wy-ra-zy

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Głoski to dźwięki, które słyszymy, kiedy wypowiadamy słowa.
Dzielimy je na:
- **samogłoski – a, ą, e, ę, i, o, u (ó), y**
  (słyszymy je jako pojedyncze dźwięki; powietrze przepływa przez narządy mowy bez przeszkód);
- **spółgłoski – np. b, c, ć, cz, d, dz, dż, dź...**
  (przy dłuższym wymawianiu słyszymy więcej niż jeden dźwięk; narządy mowy zbliżają się do siebie lub stykają się ze sobą).

Sylaba to część wyrazu zawierająca samogłoskę lub sama samogłoska.

1. Zaznacz kolorem w wiadomościach wszystkie spółgłoski i je policz, a dowiesz się, kim są autorzy SMS-ów. Wpisz w luki pod ilustracjami odpowiednie nazwiska.

Pozdrawiam was z Księżyca!

Czy mogę zatelefonować?

Nie zapomnijcie zgasić światła!

13 spółgłosek – Neil (czytaj: nil) Armstrong,
15 spółgłosek – Thomas (czytaj: tomas) Edison, 10 spółgłosek – Graham Bell

_____
– wynalazca telefonu

_____
– twórca systemu oświetlenia elektrycznego

_____
– pierwszy człowiek na Księżycu

2. Pokoloruj pole z właściwą odpowiedzią.

Tyle samo samogłosek co spółgłosek występuje w wyrazie:

krokodyl.

nosorożec.

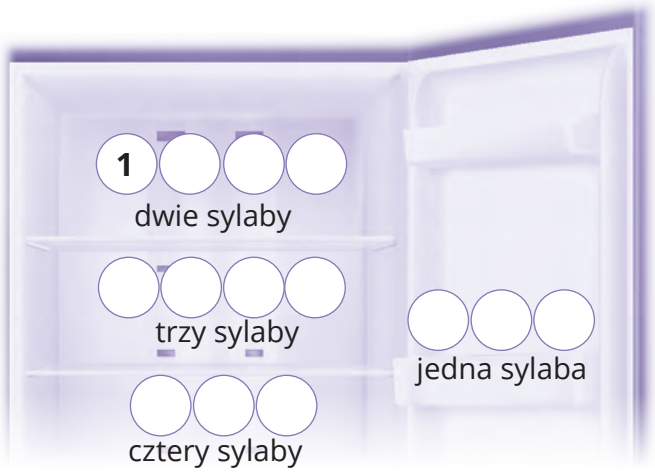
antylopa.

mrówkojad.

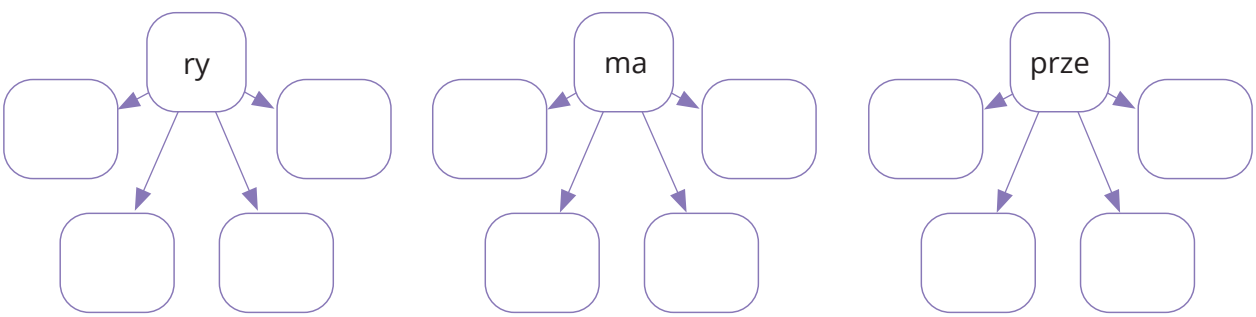
3. Pomóż mamie ułożyć produkty w lodówce. Policz sylaby w nazwach produktów i ustal, na której półce należy umieścić każdy z nich. Wpisz numery produktów w odpowiednie miejsca.

1. jajka
2. ogórki
3. dżem
4. papryka
5. naleśniki
6. ser
7. jogurt
8. kefir
9. konfitury
10. sok
11. sałata
12. twaróg
13. pomidory
14. wędlina

4. Do sylab umieszczonych na schematach dobierz sylaby z ramki tak, aby w każdym schemacie powstały cztery słowa.

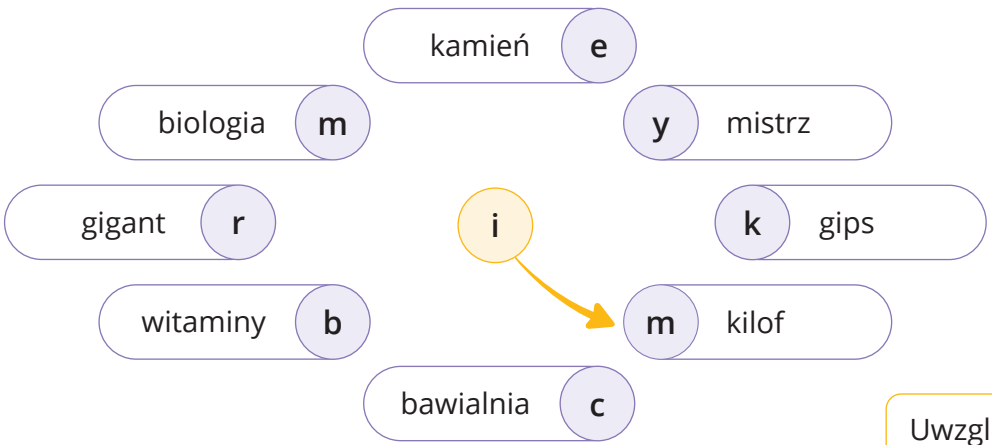
saż • grać • bak • rzec • żyć • cerz • ska • sa • rwa • wód • luch • my

5. Utwórz wyrazy zawierające wskazaną liczbę samogłosek i spółgłosek.

- 1 samogłoska, 2 spółgłoski – _____
- 1 samogłoska, 3 spółgłoski – _____
- 2 samogłoski, 2 spółgłoski – _____
- 2 samogłoski, 3 spółgłoski – _____
- 3 samogłoski, 3 spółgłoski – _____

6. Połącz strzałką samogłoskę *i* z wyrazami, w których pełni ona funkcję samodzielnej głoski (występuje przed spółgłoską oraz tworzy sylabę). Litery przy poprawnie zaznaczonych wyrazach, czytane zgodnie z ruchem wskazówek zegara, utworzą hasło rozpoczynające się od *i*.

Hasło: i _____ _____ _____ _____ _____

Uwzględnij to, że przed samogłoską litera *i* zmiękcza poprzedzającą ją spółgłoskę i nie tworzy samodzielnie sylaby.

7. Podziel podane wyrazy na sylaby.

wanna	ślimak	wicher	wieczór	pióro
gitara	bocian	rumianek	kulig	lekki

8. Połącz wyrazy, które mają tyle samo sylab.

deszcz	poniedziałek	padać	wyraźny
dżdżysty	możliwy	utrudnienia	sieć

Jak bezpiecznie być sobą w sieci?

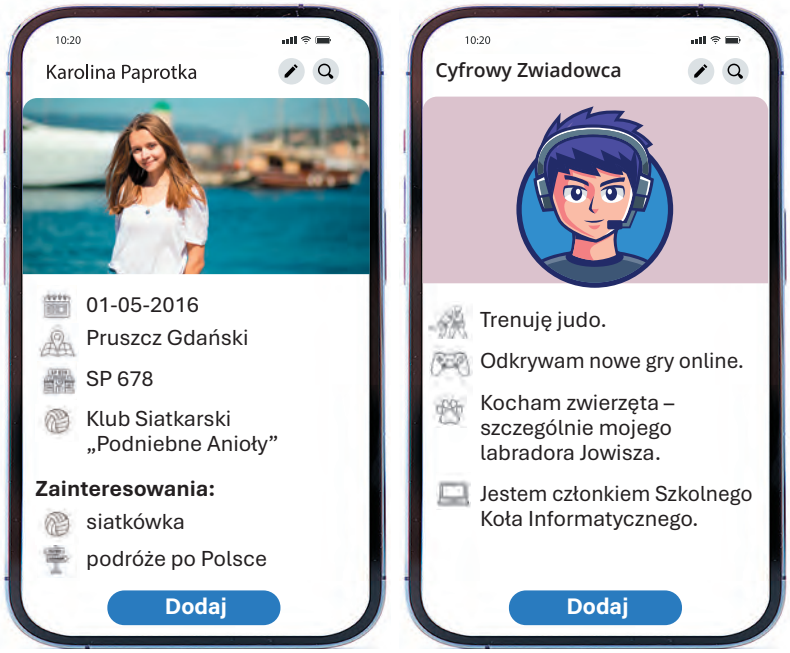
gra paragrafowa

Pamiętaj, że...

Wizerunek w sieci to obraz, jaki tworzymy poprzez swoje działania, wypowiedzi i udostępniane treści.
W internecie nie należy ujawniać **danych osobowych**. Są to informacje (np. data urodzenia, numer PESEL, adres czy numer telefonu), które umożliwiają identyfikację konkretnej osoby. Nigdy nie wiesz, kto i w jakim celu może szukać informacji na Twój temat. Zachowaniu anonimowości służą m.in. **awatar** (grafika lub obrazek zastępujący zdjęcie użytkownika) i **nick** (nazwa użytkownika zastępująca imię i nazwisko).

1. Porównaj profile dwojga dzieci.

a) Zaznacz na grafice ujawnione dane osobowe.

b) Napisz, który profil jest bezpieczniejszy i dlaczego.

2. Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo **F** – jeśli jest fałszywe.

Wizerunek to obraz siebie prezentowany innym np. w mediach społecznościowych.	**P**	**F**
Informacje o sobie, które ludzie prezentują w sieci, są niejednokrotnie starannie wybrane i wyidealizowane, a zdjęcia – upiększone.	**P**	**F**
Wizerunek często jest używany w celu dotarcia do konkretnej grupy odbiorców (np. dzieci, pasjonatów sportu czy potencjalnych pracodawców).	**P**	**F**

3. Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi na pytanie.

Co się może stać, jeśli zamieszczę swoje lub cudze zdjęcia w sieci?

A. Nic, ponieważ zdjęcie jest mojego autorstwa i nikt nie może go pobrać.
B. Stracę kontrolę nad zdjęciem, ponieważ nie mam pewności, kto je zobaczy.
C. Ktoś może zrobić zrzut ekranu i zdjęcie zacznie krążyć w sieci bez mojej zgody i wiedzy.
D. Za pomocą sztucznej inteligencji ktoś może je przerobić lub bezprawnie wykorzystać.

4. Połącz liniami poniższe określenia z ich wyjaśnieniami.

dane osobowe	grafika zastępująca zdjęcie
nick	unikatowy numer każdego mieszkańca Polski
PESEL	nazwa użytkownika; może być całkiem inna niż imię i nazwisko
awatar	informacje umożliwiające bezpośrednią lub pośrednią identyfikację danej osoby

5. Zaprojektuj swojego awatara.

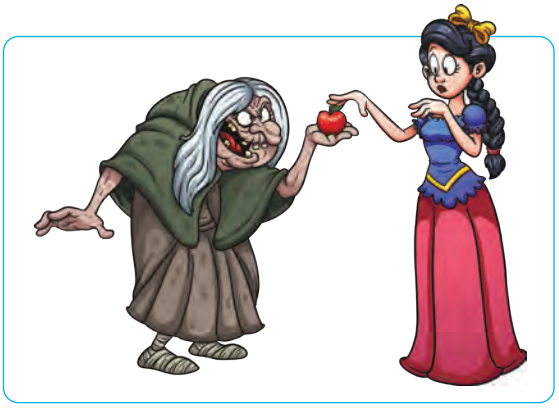
Jak opisać siebie?

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Aby przygotować **opis postaci**, warto uwzględnić następujące elementy:
– przedstawienie postaci: wiek, pochodzenie, rodzina;
– wygląd zewnętrzny: wzrost, sylwetka, twarz;
– styl ubioru lub konkretny strój;
– upodobania, mocne i słabe strony;
– krótkie podsumowanie lub opinia.

1. Porównaj przedstawione postacie. Wpisz po jednym określeniu w każdym polu.

	Czarownica	Królewna
wiek		
wzrost		
sylwetka		
twarz		
nos		
strój		

2. Przeczytaj określenia podane w ramce i dopasuj je do wyrazów poniżej.

czerwone • farbowane • krótkie • nostalgiczny • opalona • kręcone • piegowata • długie • piwne • podłużna • pomalowane • poważny • radosny • rumiana • szare • wąskie • zielone

twarz – _____

oczy – _____

usta – _____

włosy – _____

nastrój – _____

3. Przyjrzyj się postaci na zdjęciu i ją opisz.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4. Wyjaśnij znaczenie podanych zwrotów i wyrażeń.

ranny ptaszek – _____

dusza towarzystwa – _____

mieć muchy w nosie – _____

patrzeć przez różowe okulary – _____

5. Zredaguj tekst w taki sposób, aby uniknąć powtórzeń.

Mam na imię Ksawery. Na twarzy mam piegi. Mam modną fryzurę. Zwykle mam na sobie koszulę i dżinsy.

6. Przeczytaj fragment opowiadania i wymyśl własny opis wyglądu jednej z dwóch postaci – Kuby lub Leny.

Błyskawica przecięła niebo dokładnie w chwili, gdy dzieci skręcały w wąską uliczkę. Nagły podmuch wiatru wyrwał im mapę prosto z rąk. Kuba bez wahania pobiegł za lecącą kartką, a Lena ruszyła za nim. Nagle oboje się zatrzymali, bo mapa zatrzepotała, upadła na ziemię i strumień deszczu pchnął ją prosto do studzienki kanalizacyjnej. Zanim zdążyli cokolwiek powiedzieć, stracili mapę bezpowrotnie.

– Co teraz? Bez mapy nigdy nie znajdziemy tej zaginionej paczki… – szepnęła Lena.

– Spokojnie, jesteśmy już blisko… Zobacz! To chyba stare pocztowe auto, biegnijmy za nim! Może doprowadzi nas do opuszczonej sortowni… – odpowiedział Kuba.

Pisz w sposób obrazowy, dodaj ciekawe szczegóły, np. *Antek miał ciemne, potargane włosy, niespokojny wzrok i widoczną bliznę na policzku, przez co wyglądał na łobuza*.

Słówko do słówka – pisownia wyrazów z *ó*

Pamiętaj, że...

***Ó* piszemy**

– gdy wymienia się na *a*, *e*, *o* (np. *powtórzyć – powtarzać*, *pióro – pierze*, *pokój – pokoje*);
– w zakończeniach *-ów*, *-ówka*, *-ówna* (np. *Kraków*, *kartkówka*, *młynarzówna*);
– w formach rzeczowników w liczbie mnogiej zakończonych na *-ów* (np. *panów*, *uczniów*, *krasnoludków*);
– w wyrazach, które należy zapamiętać (np. *próba*, *wkrótce*, *równy*);
– na początku kilku wyrazów (*ósmy*, *ósemka*, *ów*, *ówdzie*, *ówczesny*).

1. Wpisz podane niżej wyrazy w odpowiednie rubryki tabeli.

kolarzówka | studniówka | naród | próchnica | płótno | młynarzówna | Brwinów | twaróg | kółka | kwiatów | szczegół | zespół | kłótnia | góra | źródło | lokówka | próg | trójka

***Ó* wymienne**	***Ó* w zakończeniach *-ów*, *-ówka*, *-ówna***	***Ó* niewymienne**

2. Do podanych wyrazów dopisz słowa uzasadniające pisownię wyrazów z *ó*. Zaznacz kolorem wymienne głoski.

wzór →		przebój →	
krówka →		mróz →	
ósmy →		krój →	

3. Podpisz zdjęcia wyrazami z *ó* niewymiennym.

4. Od wyrazów podanych w nawiasach utwórz słowa zakończone na *-ówka*. Użyj odpowiedniej formy wyrazu.

- Tata zabrał nas na (maj) _____ .
- Chętnie gram z kolegami w (koszyk) _____ .
- Zbliża się pierwsza (wywiad) _____ z rodzicami.
- Po zakupach nie została mi nawet (złoty) _____ .

5. Od podanych słów utwórz inne słowa, tak jak w pierwszym przykładzie.

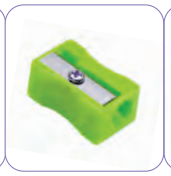
Przymiotniki	Rzeczowniki	Czasowniki
próżny	próżniak	próżnować
zgodny	_____	_____
_____	kłótnik	_____
_____	_____	różnić się

6. Wykreśl z diagramu nazwy przedmiotów przedstawionych na ilustracjach. Pozostałe litery czytane poziomo utworzą hasło.

B	I	E	Ż	A	G	L	Ó	W	K	A	D	A
T	T	E	M	P	E	R	Ó	W	K	A	E	M
U	D	O	K	U	C	B	O	R	Ó	W	K	I
Z	Y	K	T	O	L	O	D	Ó	W	K	A	W
K	L	A	S	Ó	W	K	A	M	Ł	O	D	O
Ś	C	P	A	R	Ó	W	K	A	I	S	I	Ę
N	I	E	U	P	O	C	Z	T	Ó	W	K	A
C	R	E	K	L	A	M	Ó	W	K	A	Z	Y

Hasło:

7. Do podanych wyrazów dopisz rymy, w których również występuje litera *ó*, np. lód – ród.

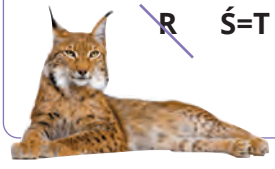
bór →

zdrój →

mój →

sójka →

8. Rozwiąż rebus i wyjaśnij pisownię odczytanej nazwy.

ZĄ

R **Ś=T** **R**

Hasło:

Uważam, uczę się, umiem! – pisownia wyrazów z *u*

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

***U* piszemy**

– na początku wyrazów (np. *umowa*, *ugoda*, *ukrop*);
– w zakończeniach wyrazów, takich jak: *-un*, *-unek*, *-unka*, *-uszka*, *-uch*, *-ula* (np. *opiekun*, *opatrunek*, *kaczuszka*, *łasuch*);
– w zakończeniach czasowników: *-uję*, *-ujesz*, *-uje* (np. *pracuję*, *gotujesz*, *marnuje*);
– w wyrazach, które należy zapamiętać (np. *autor*, *biurko*, *fabuła*, *kultura*).

1. Przyjrzyj się uważnie ilustracji. Znajdź sześć wyrazów zawierających *u*.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

2. Do podanych wyrazów dopisz wyrazy pokrewne według wzoru. Możesz wykorzystać zaproponowane w ramce zakończenia.

-uch • -uszek • -utki • -usieńki • -uś • -usia • -unia • -unio

Przykład: mały – maluch, maluszek, malutki, malusieńki, malusia

lekki – _____

palec – _____

leniwy – _____

córka – _____

3. Połącz strzałkami przykłady z obydwu kolumn, tak aby powstały wyrazy z *u*. Zapisz te wyrazy po prawej stronie.

BUN-	**-BUS**	
KON-	**-RA**	
KOR-	**-KIER**	
BAM-	**-SZLAK**	
DZIUR-	**-KURS**	
DUR-	**-PUS**	
CHMU-	**-KACZ**	

4. Uzupełnij kartę dań odpowiednio literami *ó* lub *u*.

Menu

Zupy

ros__ł z k__ry z natką pietr__szki 12 zł

z__pa og__rkowa 13 zł

Dania główne

p__lpeciki w sosie k__rkowym z s__r__wką z kiszonej kap__sty 32 zł

mir__na zapiekana z brok__łami 35 zł

Desery

m__s tr__skawkowy 19 zł

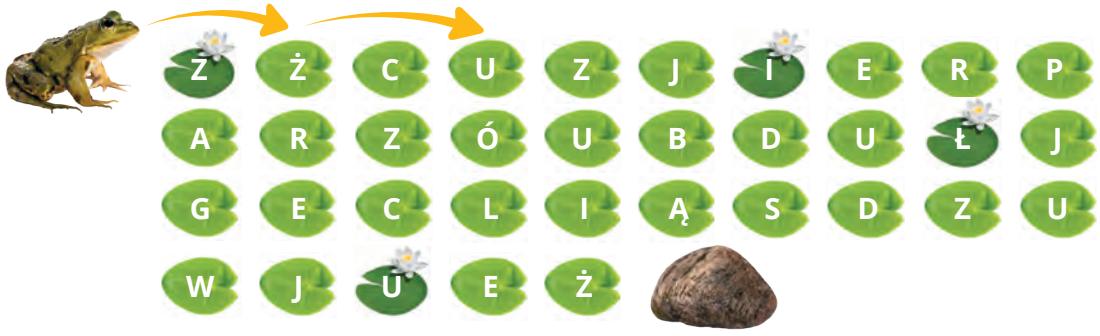
b__dyń z karmelizowaną gr__szką 21 zł

Napoje

woda źr__dlana 7 zł

lemoniada arb__zowa 14 zł

5. Skacząc na co drugi liść, od lewej do prawej w każdym rzędzie, odczytaj trzy wyrazy z *u*. Zapisz je poniżej. Odpowiedz, jaka reguła ortograficzna łączy te wyrazy.

Wyrazy: _____

Odpowiedź: _____

6. Ułóż zdanie, w którym każdy wyraz zaczyna się na *u*.

_____

_____

_____

Spróbuj ułożyć zabawne zdanie, które pomoże Ci zapamiętać pisownię, jak np. to: *Uroczy ufoludek uczył upartego ucznia ułamków*.

7. Dokończ wierszyki. W każdą lukę wpisz jeden z podanych wyrazów.

frasunek • pakunek • rachunek • podarunek

Kurier przyniósł dziś _____,

– to był dla mnie _____!

Tata wielki miał _____:

kto zapłaci ten _____...

racuszek • pączuszek • placuszek • brzuszek • gruszek

Tomek zjadł dziś kilka _____,

smaczny również był _____,

i _____, i _____,

teraz Tomka boli _____!

Podsumowanie rozdziału I

Zadanie 1. ..... | 3 p.

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo **F** – jeśli jest fałszywe.

Dzięki notatce szybciej zapamiętujemy najważniejsze wiadomości.	**P**	**F**
W zdaniu: *Skorzystałam z komunikatora w przeglądarce internetowej*, trzy wyrazy mają taką samą liczbę sylab.	**P**	**F**
W wyraziez *pióro* obowiązuje zasada *ó* wymieniającego się na *e*.	**P**	**F**

Zadanie 2. ..... | 9 p.

Przygotuj notatkę na temat Polski.

POLSKA

- stolica
  - _____
- inne ważne miasta
  - _____
  - _____
- ważne zabytki
  - _____
  - _____
- atrakcje przyrodnicze
  - _____
  - _____
- znani Polacy
  - _____
  - _____

Zadanie 3. ..... | 5 p.

Podziel pionowymi kreskami podane wyrazy na sylaby.

rynna piosenka latarka gitara zaangażowanie

Zadanie 4. ..... | 6 p.

W każdym wyrazie policz głoski i zapisz ich liczbę w nawiasie.

relacja ( ) aparat ( ) przeglądarka ( )

komunikator ( ) reklama ( ) filmik ( )

Zadanie 5. ..... | 10 p.

Stwórz opis postaci w dwóch akapitach. W pierwszym uwzględnij jej wygląd (twarz, wzrost, sylwetka), a w drugim opisz jej ubiór.

Zadanie 6. ..... | 5 p.

Przeczytaj fragment opisu postaci. Podkreśl te informacje, których Adam nie powinien ujawniać obcym osobom.

Nazywam się Adam Jankowski. Mam 10 lat i uczę się w klasie 4b w Szkole Podstawowej nr 1 w Pasemkowie. Mieszkam z rodzicami i psem na końcu wsi, w małym domku z podwórkiem. Jestem jedynakiem. Moja mama ma na imię Katarzyna, a tata – Paweł. Jestem niewysoki, ale bardzo silny i sprawny. Często zostaję z kolegami po lekcjach, aby pograć w koszykówkę. W każdy wtorek mam trening w klubie UKS Sokół Pasemkowo. W zeszłym roku zdobyłem puchar dla „Najlepszego Strzelca" w turnieju międzyszkolnym.

Zadanie 7. ..... | 5 p.

Wypisz ze zdania wyrazy odpowiadające wskazanym regułom pisowni.

Maluszek pokazuje opiekunce kubek bez ucha leżący na stoliku.

Zasada pisowni z *u*	Przykłady ze zdania
na początku wyrazu	
na końcu wyrazu	
w zakończeniu *-uje*	
w zakończeniu typu *-unka, -uszek*	

Zadanie 8. ..... | 5 p.

Przeczytaj poniższe zdanie i wypisz z niego wyrazy z *ó* wymiennym. Podaj przykłady wymiany.

Lubię widok pól pełnych ziół, a także miód od pszczół.

Sprawdź swój wynik

38–48 p.	Wspaniale! Sprawdzian nie powinien sprawić Ci żadnych trudności!
26–37 p.	Dobrze, ale poćwicz jeszcze trochę.
0–25 p.	Niektóre zagadnienia sprawiają Ci trudność, warto je powtórzyć.

Odpowiedzi i punktacja zadań

Quiz – powtórzenie

Samodzielnie oceń, które z poniższych umiejętności opanowałaś / opanowałeś bardzo dobrze, a nad którymi musisz jeszcze popracować.

Samoocena	Umiem dobrze	Umiem częściowo	Nie umiem	Sprawdź w podręczniku
Wymieniam przynajmniej dwa rodzaje notatek.	☐	☐	☐	s. 19–21
Samodzielnie przygotowuję notatkę.	☐	☐	☐	s. 19–21
Rozróżniam samogłoski i spółgłoski.	☐	☐	☐	s. 22–23
Dzielę wyrazy na sylaby.	☐	☐	☐	s. 24
Nie ujawniam poufnych informacji o sobie.	☐	☐	☐	s. 27
Rozumiem, w jaki sposób dane osobowe mogą zostać wykorzystane przez innych.	☐	☐	☐	s. 27
Wykorzystuję słownictwo potrzebne do opisania wyglądu postaci.	☐	☐	☐	s. 28–31
Podaję zakończenia, w których piszemy *ó*, oraz samogłoski, na które *ó* się wymienia.	☐	☐	☐	s. 36
Poprawnie zapisuję wyrazy z *u*.	☐	☐	☐	s. 38

Co mi chcesz powiedzieć? Podział wypowiedzeń

zadanie interaktywne

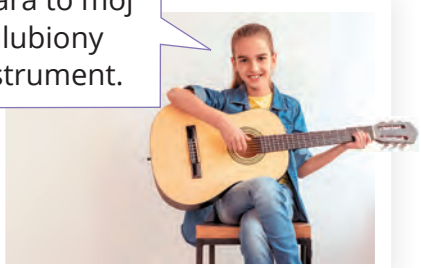
Pamiętaj, że...

W zależności od celu używamy jednego z czterech typów wypowiedzeń.

- **Wypowiedzenia oznajmujące** służą do przekazywania informacji i są zwykle zakończone kropką, np. *Jutro zaczynam nową pracę*.
- **Wypowiedzenia pytające** służą do formułowania pytań; kończymy je znakiem zapytania, np. *Z którego peronu odjeżdża pociąg do Katowic?*
- **Wypowiedzenia rozkazujące** służą do wyrażania poleceń, zakazów lub próśb. Zazwyczaj kończymy je kropką lub wykrzyknikiem, np. *Zapiszcie notatkę w zeszycie. Nie depczcie trawy! Proszę, zwróć mi moją książkę*.
- **Wypowiedzenia wykrzyknikowe** służą do wyrażania silnych emocji; kończymy je wykrzyknikiem, np. *To jest niedopuszczalne! O nie, jesteśmy spóźnieni!*

1. Czemu służy każda z wypowiedzi w dymkach? Dobierz funkcje do właściwych przykładów.

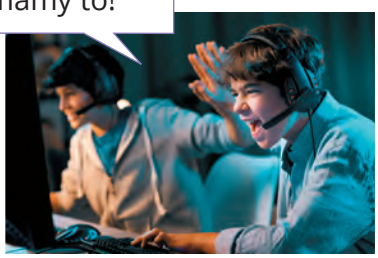
Gitara to mój ulubiony instrument.

Czy biblioteka jest tam?

Świetna akcja, mamy to!

Proszę cię, mamo, pomóż mi.

wyraża silne emocje

pozwala zdobyć informację

informuje, oznajmia

wyraża prośbę

2. Wpisz przy podanych przykładach brakujące znaki interpunkcyjne, a następnie określ rodzaje wypowiedzeń.

Przykład wypowiedzenia	Rodzaj wypowiedzenia
Jutro muszę zrobić zakupy__	
Dlaczego płaczesz__	
Ojej, pożar__	
Weź się natychmiast do pracy__	
Proszę, mów szeptem__	
Ach, jak zimno na dworze__	

3. Przygotuj plakat promujący troskę o planetę.
Użyj różnych rodzajów wypowiedzeń.

Możesz przywołać ciekawy fakt w wypowiedzeniu oznajmującym. Zachęcić do refleksji, zadając pytanie. Nakłonić do działania, używając wypowiedzenia rozkazującego. Posłużyć się wypowiedzeniem wykrzyknikowym, by wzbudzić entuzjazm.

4. Napisz zdania, które wypowiedziałabyś / wypowiedziałbyś w opisanych sytuacjach. Pamiętaj o poprawnej interpunkcji.

- Nie wiesz, jak dojść do dworca, musisz kogoś zapytać o drogę.

- Opowiadasz przyjacielowi o swoich planach wakacyjnych.

- Widzisz dziecko grające w piłkę tuż koło ruchliwej ulicy. Chcesz je ostrzec.

- Widzisz starszą sąsiadkę niosącą ciężką torbę. Proponujesz jej pomoc.

5. Uzupełnij tekst – wpisz w luki brakujące znaki interpunkcyjne.

Trener poprosił, abyśmy wybrały składy swoich drużyn ___ I Marta, i ja chciałyśmy grać z najlepszymi ___ Czy było coś złego w tym, że każda z nas chciała zwyciężyć ___

– Natalio, wybierz mnie ___ – zawołała Klaudia ___

– Natalio, ja też chcę z tobą grać ___ – prosiła Ola ___

Ola też dobrze serwowała, ale miałam wątpliwości, czy da sobie radę w obronie ___ Postawiłam jednak na Klaudię ___

Gra rozpoczęła się dynamicznie ___ Pierwszy set wygrałyśmy z trudem, ale w drugim Marta w duecie z Olą były nie do pokonania ___ Traciłyśmy punkt za punktem ___

– Chyba nie oddamy im zwycięstwa bez walki ___ Gramy do końca ___ – dopingowałam swoją drużynę ___

W rodzinie znaków interpunkcyjnych

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

- **Kropka**, **znak zapytania** i **znak wykrzyknienia** sygnalizują koniec wypowiedzi.
- **Cudzysłów** służy do oznaczania tytułów, np. *„Ślepa kura i kulawa kaczka”* lub przytaczania cudzych słów, np. *Pogodynka zapowiedziała: „Jutro przejdą burze”*.
- **Przecinek** rozdziela wyrazy i grupy wyrazów, np. *Nigdy nie byłem w Norwegii, w Szwecji, w Irlandii*.
- **Dwukropek** poprzedza wyliczenie lub przytoczenie cudzych słów, np. *Janek zaproponował: „Chodźmy na boisko”*.
- **Myślnik** służy do oznaczania przerw w wypowiedzi lub wydzielania wtrąceń, np. *Nie byliśmy nad morzem – jeśli się dobrze zastanowić – od czterech lat*. Myślnika używamy też w dialogach.

1. Autorzy SMS-ów zapomnieli o interpunkcji. Uzupełnij brakujące znaki przestankowe.

2. Połącz rozsypane części wypowiedzeń tak, aby powstały zdania. Nie zapomnij o znakach interpunkcyjnych.

jest | Przygotujmy | wszystkie | okna | . | ?

razem | jesień | pyszną | Tegoroczna | zamknąłeś | i

! | deszczowa | Dlaczego | wietrzna | pizzę

▶ _____

_____

▶ _____

_____

▶ _____

_____

3. Uzupełnij zdania podanymi wyrazami w odpowiedniej formie.

cudzysłów • myślnik • dwukropek • przecinek

▶ Przed wyliczeniami stosujemy _____ .

▶ _____ rozdziela grupy wyrazów.

▶ Przed wypowiedzią każdej osoby w zapisie dialogu użyjemy _____ .

▶ Aby oznaczyć w tekście tytuł (np. książki, filmu), zapiszemy go w _____ .

4. Zaznacz litery przy zdaniach z poprawną interpunkcją i odczytaj hasło.

Nigdy nie czułam się lepiej!	T
Co teraz będzie.	R
Potknąłem się o rozwiązane sznurowadło.	E
Musisz zawsze wszystko wiedzieć?	K
Ulubioną książką Wiktora jest Hobbit, czyli tam i z powrotem.	O
Schowaj to szybko do kieszeni!	S
Łucja kupiła warzywa pomidory, marchewkę, buraki, cebulę i ziemniaki.	S
Uśmiechnął się i powiedział: „Do zobaczenia za rok”.	T

5. W podanych wypowiedzeniach wstaw wskazane znaki interpunkcyjne.

a) dwukropek i przecinki

Poznaliśmy nowe znaki interpunkcyjne kropkę przecinek myślnik cudzysłów dwukropek.
Rodzice przynieśli z lasu kosz pełen grzybów podgrzybków borowików kurek koźlarzy.
Na brzegu morza leżały białe muszelki drobne bursztyny gładkie kamyki zielone wodorosty.

b) myślniki

Na list odpisałam bardzo szybko powiedziała mama.
Czy potrzebujemy ze sklepu mleka? zapytał Wojtek.
Po pracy mimo brzydkiej pogody wybrałam się na spacer.
Moja siostra mistrzyni opowieści wygrała konkurs krasomówczy.

6. Ułóż cztery wypowiedzenia do przedstawionej sytuacji. Zastosuj poznane znaki interpunkcyjne.

Moje cztery ściany – opis pokoju

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

W **opisie pokoju** warto zawrzeć informacje o:
– wielkości i kształcie pokoju, jego charakterystycznych cechach;
– meblach i sprzętach oraz ich usytuowaniu;
– pozostałych elementach wyposażenia, dekoracjach.

Tekst powinien mieć czytelną **kompozycję** (czyli: wprowadzenie, rozwinięcie i zakończenie) oraz powinien być podzielony na akapity.

1. Przyjrzyj się ilustracjom i dopisz właściwe określenia do podanych elementów pokoju.

Vincent van Gogh (czytaj: van gog), *Pokój van Gogha w Arles* (czytaj: arl), 1889

pokój Huberta

	podłoga	
	ściany	
	meble	

2. Jak powinien wyglądać pokój uczennicy / ucznia? Pokoloruj poniższy projekt, a następnie przygotuj opis kącika do nauki i odpoczynku.

Opisując elementy wnętrza, warto również uwzględnić fakturę powierzchni, użyte materiały czy stan techniczny, np.: *Ściany w starym domu były zniszczone i spękane. Zachowały się na nich fragmenty eleganckiej, wzorzystej tapety*.

Przecinek się naprawdę przydaje

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Należy zwracać uwagę na przecinki, ponieważ służą porządkowaniu wypowiedzi, a czasem decydują o jej sensie.

Przecinek stawiamy:

– przy wyliczeniach, np. *Na jarmarku można było kupić zabawki, naczynia, monety, przysmaki*.
– przed słowami: *ale*, *lecz*, *bo*, *ponieważ*, *gdyż*, *chociaż*, *jeśli*, *gdy*, *więc*, *który (która, które)*, np. *Zawróciłem do domu, ponieważ zapomniałem zeszytu*.
– przy wyrażeniach typu: *wiem, że...*; *sądzę, że...*; *uważam, że...*; *myślę, że...*; *nie wiem, czy...*; *zastanawiam się, czy...*, np. *Nie wiem, czy poprawnie zapisałam jego e-mail*.

1. W każdym zdaniu wstaw przy wyliczeniach brakujące przecinki.

- Pogoda była słoneczna ciepła bezwietrzna przyjemna.
- W drodze do domu mijam piekarnię aptekę pocztę bibliotekę.
- Po przyjściu do domu odrobiłem lekcje posprzątałem pokój nakarmiłem psa obejrzałem program w telewizji.
- W muzealnej gablocie można zobaczyć starożytne amulety gliniane figurki złote pierścienie kamienne pieczęcie ozdobne naszyjniki.
- W szkatułce kolekcjonera znajdują się kolorowe minerały połyskujące kryształy delikatne skamieniałości rzadkie meteoryty unikatowe perły.

2. Przekształć wypowiedzenia i uzupełnij je przecinkami według wzoru.

Przykład: *Annie podobała się suknia uszyta przez krawcową.* → *Annie podobała się suknia,* ***którą*** *uszyła krawcowa.*

- Dzieci wzięły udział w pikniku zorganizowanym przez szkołę.

Dzieci wzięły udział w pikniku _____

_____ .

▶ Teatr zwrócił widzom pieniądze za odwołany spektakl.

Teatr zwrócił widzom pieniądze za spektakl _____

_____.

▶ Na wystawie zaprezentowano odnalezione przez archeologów rękopisy.

Na wystawie zaprezentowano rękopisy _____

_____.

▶ Marek spisał historie opowiedziane mu przez dziadków.

Marek spisał historie _____

_____.

3. Zaznacz w tekście wyrazy, przed którymi powinien pojawić się przecinek. Wstaw brakujące przecinki.

Myślę że nadchodzące wakacje będą bardzo udane ponieważ wybieramy się w okolice Karpacza. Chcemy pochodzić po szlakach bo lubimy wspólne wyprawy. Dużo czytaliśmy o świątyni Wang więc chcemy ją koniecznie zwiedzić. Wstąpimy też do jednego z okolicznych zamków jeśli wystarczy nam czasu. Mamy do wyboru: Zamek Czocha Zamek Książ Zamek Grodno.

4. Zapoznaj się z poniższymi stwierdzeniami i wyraź krótko swoje zdanie. W każdym punkcie użyj innego sformułowania spośród przytoczonych w sekcji *Pamiętaj, że...*

▶ Letnie wakacje powinny zostać wydłużone do trzech miesięcy.

_____

▶ Powinno się zakazać jazdy na hulajnogach w parkach.

_____

▶ W szkołach nie należy sprzedawać słodyczy.

_____

Media w moim domu – jak z nich korzystamy?

Pamiętaj, że...

Media to środki masowego przekazu, czyli sposoby przekazywania wiadomości wielu osobom naraz.

Media dzielą się na tradycyjne (np. prasa, radio) oraz cyfrowe (np. portale informacyjne). Aplikacje i komunikatory ułatwiają kontakt z innymi, naukę, pozyskiwanie informacji oraz wykonywanie różnych codziennych czynności. Część mediów cyfrowych jest interaktywna, co oznacza, że ich użytkownicy mogą nie tylko odbierać informacje, ale też je tworzyć.

1. Uzupełnij tabelę. Dopisz współczesne sposoby pozyskiwania i przekazywania informacji oraz nazwy służących do tego urządzeń.

Dawny sposób przekazywania informacji	Dzisiejszy sposób przekazywania informacji (medium cyfrowe)	Urządzenie służące dziś do przekazywania informacji
odręcznie napisany list	*e-mail*	*komputer*
opowieści lub historie przekazywane ustnie		
papierowa mapa rozkładana na stole		
posłaniec przekazujący listy lub wiadomości		
wielotomowa encyklopedia w formie drukowanej książki		
wizerunek utrwalony przez malarza; zdjęcie wywoływane na papierze		

2. Wpisz po dwa przykłady do każdej kolumny.

Korzyści płynące z mediów (Dlaczego są pożyteczne?)	Zagrożenia i wady mediów (Na co uważać?)

3. Zamień sensacyjne nagłówki na takie, które spokojnie i dokładnie informują o faktach.

Przykład: *Katastrofa! Mgły sparaliżują Polskę!* → *W całym kraju wystąpią gęste mgły*

- Uwaga, kierowcy! Od jutra posypią się mandaty. Zmiany w przepisach ruchu drogowego

- Zegar tyka! Rekordowe obniżki cen butów trwają tylko do północy!

- Upały ogarną Europę! Fala gorąca uderzy także w Polskę

Usuń z nagłówków słowa, które mają przestraszyć lub nadmiernie zaciekawić, oraz zamień wykrzykniki na kropki. Następnie odpowiedz sobie na pytanie: *Co się naprawdę wydarzyło / wydarzy?*, i opisz to spokojnie, bez przesady.

Bądźmy w kontakcie – pozdrowienia i list

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Pozdrowienia to (wysyłany na widokówce) krótki tekst, w którym nadawca przekazuje wyrazy pamięci. **List** jest pisemną wypowiedzią nadawcy do adresata i służy do przekazywania informacji, przeżyć lub próśb.

Nadawca to osoba wysyłająca list, kartkę lub paczkę, a **adresat** – osoba, do której ta przesyłka jest kierowana. Wyrazy odnoszące się do adresata i jego bliskich należy pisać wielką literą.

1. Przeczytaj list. Na podstawie jego treści odpowiedz na pytania. Odpowiedzi zapisz pełnymi zdaniami.

Poznań, 5.10.2026 r.

Cześć, Rafale!

Obiecałem Ci, że napiszę zaraz po przeprowadzce, ale zajmowało mnie wiele spraw.

Teraz jest znacznie lepiej i spokojniej.

Dołączyłem do klasy, która składa się w większości z chłopców. Niektórzy trenują piłkę nożną, więc dołączyłem do drużyny. Spędzam na treningach kilka godzin w tygodniu i bardzo to lubię. Ostatnio byliśmy z klasą w kinie, a za trzy dni wyjeżdżamy na wycieczkę w Tatry. Zwiedzam też Poznań. Ale bardzo tęsknię za Bydgoszczą – mieszkałem tam 10 lat! Brakuje mi naszych wycieczek rowerowych i wspólnych wypadów.

Napisz, jak sobie radzisz, co u Huberta i Kamila. Mam nadzieję, że spotkamy się w wakacje.

Trzymaj się! Pozdrawiam Cię!

Igor

PS Pozdrów chłopaków i panią Alicję!

a) Kto jest autorem listu?

b) Do kogo list jest skierowany?

c) Gdzie mieszka nadawca listu?

d) Gdzie mieszka adresat?

e) Kiedy nadawca napisał wiadomość?

f) Dlaczego koledzy od dawna się nie widzieli?

g) Co polubił autor listu w nowej szkole?

2. Wymyśl dane Rafała i odpowiednio zaadresuj kopertę.

Dane adresata zapisz czytelnie w prawym dolnym rogu. Podaj imię i nazwisko, nazwę ulicy, numer domu lub mieszkania, kod pocztowy oraz nazwę miejscowości.

3. Jakim zwrotem grzecznościowym rozpoczniesz, a jakim zakończysz list do wskazanych adresatów? Podaj propozycje do każdego przykładu.

Mama	Brat
Koleżanka / Kolega	**Nauczycielka / Nauczyciel**

4. Połącz każdą datę z nazwą święta lub zwyczaju. Następnie napisz treść pozdrowień lub życzeń do bliskiej osoby z wybranej okazji.

21 stycznia | 25 grudnia | 23 czerwca | 14 lutego

Dzień Ojca | walentynki | Dzień Babci | Boże Narodzenie

5. Napisz, co oznaczają te skróty.

Sz.P. – _____

Kol. – _____

PS – _____

6. Podane lokalizacje zapisz z użyciem skrótów.

ulica Jasia i Małgosi – _____

Aleja Słowackiego – _____

Osiedle Kondratowicza – _____

województwo pomorskie – _____

7. Uzupełnij tekst na kartce pocztowej. Wpisz poniższe informacje we właściwe miejsca.

Wszystko opowiem, kiedy się zobaczymy. | Antek | Sz.P. | 96–100

Najdroższa Ciociu! | Alina Mazurek | 12.07.2026 r. | Skierniewice

ul. Taneczna 7/2 | Przesyłam gorące pozdrowienia z obozu harcerskiego!

Zapomniałem środka przeciw komarom i mam całe nogi w bąblach!

Suwałki, _____

_____

_____

_____

Nasze obozowisko znajduje się w pobliżu lasu. Rankiem przychodzą tu zające, a nawet sarny! Zbieramy jagody i fotografujemy różne gatunki drzew.

_____

_____

_____

_____

PS _____

_____

_____

_____

_____

_____

Podsumowanie rozdziału II

Zadanie 1. ..... | 8 p.

Określ rodzaj poniższych wypowiedzeń. Zakreśl przy każdym przykładzie odpowiednią literę.

O – oznajmujące, P – pytające, R – rozkazujące, W – wykrzyknikowe

Właśnie idziemy do kina.	O	P	R	W
Czy masz ochotę na kakao?	O	P	R	W
Pyszny jest ten tort!	O	P	R	W
Zjedz najpierw obiad.	O	P	R	W
Nie biegaj po szkolnym korytarzu!	O	P	R	W
Jest pięć po dziesiątej.	O	P	R	W
Hura, wygraliśmy mecz!	O	P	R	W
Przymierzysz te białe buty?	O	P	R	W

Zadanie 2. ..... | 5 p.

W każdej parze zdań zaznacz to, które jest zapisane poprawnie pod względem interpunkcyjnym.

a) Było zimno więc zostałem w domu.

Było zimno, więc zostałem w domu.

b) Listonosz przyjdzie dziś albo jutro.

Listonosz przyjdzie dziś, albo jutro.

c) Nie przyszedł, bo był chory.

Nie przyszedł bo był chory.

d) Odrobiliśmy, historię, matematykę, polski i geografię.

Odrobiliśmy historię, matematykę, polski i geografię.

e) Nie wiemy co będziemy robić w przyszłe wakacje.

Nie wiemy, co będziemy robić w przyszłe wakacje.

Zadanie 3. ..... | 5 p.

Połącz zdania, używając słowa *który* (*która*, *które*). Pamiętaj o przecinku.

a) To jest książka. Książka leży na stole.

To jest książka _____

b) To jest chłopiec. Chłopiec wygrał konkurs.

To jest chłopiec _____

c) Mam psa. Pies jest bardzo szybki.

Mam psa _____

d) To są kwiaty. Kwiaty pięknie pachną.

To są kwiaty _____

e) Znam dziewczynę. Dziewczyna mieszka obok mnie.

Znam dziewczynę _____

Zadanie 4. ..... | 6 p.

Połącz każdy rodzaj mediów przynajmniej z jednym celem, do jakiego służy.

telewizja	zakupy i załatwianie spraw online
radio	kontaktowanie się z innymi osobami
prasa (gazety, czasopisma)	oglądanie filmów i programów
aplikacje na smartfonie	słuchanie muzyki i wiadomości
media społecznościowe	wymiana informacji, publikowanie zdjęć, postów, filmików
komunikator	czytanie artykułów i wiadomości, rozwiązywanie krzyżówek

Zadanie 5. ..... | 7 p.

Przyporządkuj każde zdanie do jednej z trzech części opisu pokoju. Wpisz w każdą lukę jedną z liter: **W** – wprowadzenie (informacje ogólne), **R** – rozwinięcie (wyposażenie wnętrza), **Z** – zakończenie (opinia, wrażenia).

- Mój pokój jest duży i wysoki, ponieważ mieszkam w starej kamienicy. _____
- Ściany pomalowane są na kolor kremowy. _____
- Wnętrze zdobią eleganckie drewniane meble: sekretarzyk, biurko i dwa fotele. _____
- Na ścianie wiszą kinkiety z materiałowymi, wzorzystymi abażurami. _____
- Moje biurko stoi przy oknie, dzięki czemu mogę zerkać na przydomowy ogródek. _____
- Lubię mój pokój, bo czuję się w nim swobodnie i bezpiecznie. _____
- To miejsce sprawia, że lubię spędzać w nim czas. _____

Zadanie 6. ..... | 10 p.

Napisz pozdrowienia z wakacji dla przyjaciela lub przyjaciółki. Pamiętaj o wszystkich elementach i o poprawnym zapisie.

Sprawdź swój wynik

34–41 p.	Wspaniale! Sprawdzian nie powinien sprawić Ci żadnych trudności!
25–33 p.	Dobrze, ale poćwicz jeszcze trochę.
0–24 p.	Niektóre zagadnienia sprawiają Ci trudność, warto je powtórzyć.

Odpowiedzi i punktacja zadań

Quiz – powtórzenie

Samodzielnie oceń, które z poniższych umiejętności opanowałaś / opanowałeś bardzo dobrze, a nad którymi musisz jeszcze popracować.

Samoocena

	Umiem dobrze	Umiem częściowo	Nie umiem	Sprawdź w podręczniku
Rozpoznaję wypowiedzenia: oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe.	☐	☐	☐	s. 68
Poprawnie zapisuję tytuły i przytaczam cudze słowa zgodnie z zasadami interpunkcji.	☐	☐	☐	s. 70–72
Opisuję pomieszczenie i używam odpowiedniego słownictwa.	☐	☐	☐	s. 80–82
Wyjaśniam, co to jest kompozycja tekstu.	☐	☐	☐	s. 80
Wymieniam trzy przykłady zastosowania przecinka w zdaniu.	☐	☐	☐	s. 83
Wiem, jaki znak interpunkcyjny stawiamy przed słowem *który* (*która*, *które*).	☐	☐	☐	s. 83
Wiem, czym są media (np. radio, telewizja, internet).	☐	☐	☐	s. 86–89
Wymieniam elementy, które powinny znaleźć się na kartce z pozdrowieniami.	☐	☐	☐	s. 98
Piszę list z użyciem form grzecznościowych.	☐	☐	☐	s. 98–100
Rozróżniam nadawcę i odbiorcę (adresata).	☐	☐	☐	s. 98–100

Szkoła – ten budynek pamięta się przez całe życie

zadanie interaktywne

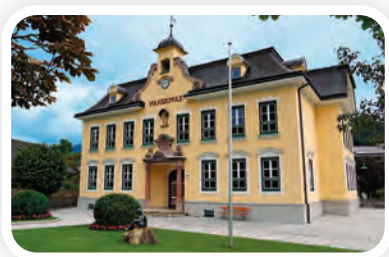
Pamiętaj, że...

Opis budynku zacznij od podania nazwy mieszczącej się w nim instytucji (np. Szkoła Podstawowa nr 243) oraz miejsca, w którym się on znajduje. Następnie omów jego wygląd zewnętrzny – uwzględnij wielkość, styl, kolorystykę i ogólny stan. W kolejnym kroku scharakteryzuj krótko otoczenie (np. zieleń, alejki, ławki, stojaki na rowery, parking). Należy również podać najważniejsze informacje o wnętrzu budynku – opowiedzieć o układzie pomieszczeń oraz ich funkcjach. Na końcu warto wspomnieć o dodatkowych udogodnieniach oraz dodać krótką opinię.

1. Otocz pętlą te wyrażenia, których można użyć do opisu budynku szkoły. Sprawdź w słowniku znaczenie wyrazów, których nie rozumiesz.

głębokość | zawartość | usytuowanie | otoczenie
wnętrze | wiek | popularność | nazwa | wysokość
budulec | aparycja | elewacja | kolor | adres

2. Przyjrzyj się budynkom szkół z różnych miejsc świata. Wypisz po dwie charakterystyczne cechy każdego z nich. Unikaj powtórzeń.

3. Opisz szkołę zaprezentowaną na poniższych ilustracjach.

Pamiętaj o przejrzystej kompozycji. Podziel swoją wypowiedź na akapity.

W rzeczy samej… – liczba i rodzaj rzeczownika

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że…

Rzeczownik jest odmienną częścią mowy, która odpowiada na pytania *kto? co?* Nazywa osoby, zwierzęta, rośliny, miejsca, rzeczy, zjawiska, czynności oraz pojęcia. Rzeczowniki odmieniają się przez liczbę pojedynczą i mnogą, a rodzaj rzeczownika jest ustalany na podstawie formy mianownika liczby pojedynczej.

1. Z chmury wyrazowej wypisz wyrazy będące rzeczownikami.

Rzeczownik może być utworzony od czasownika, np. *gotować – gotowanie*, *wymyślać – wymyślanie*. Aby upewnić się, że dany wyraz jest rzeczownikiem, sprawdź, czy odpowiada na pytanie *kto?* lub *co?*

2. Podaj po jednym przykładzie rzeczownika z każdej kategorii, rozpoczynającego się od podanej litery. Pokoloruj kratki z rzeczownikami rodzaju żeńskiego – na pomarańczowo, męskiego – na zielono, nijakiego – na niebiesko.

	Państwo	Miasto	Roślina	Zawód
B				
G				
K				
M				

3. Przy wymienionych rzeczownikach dopisz ich rodzaj.

Rzeczownik	Rodzaj	Rzeczownik	Rodzaj
ściernisko		trawa	
kwiat		słońce	
dolina		wąwóz	

4. Zastąp każdy zestaw nazw jednym rzeczownikiem.

- Azja, Afryka, Australia _____
- Liliana, Oliwia, Wiktor, Szymon _____
- Kamil Stoch, Iga Świątek, Wojciech Szczęsny _____
- Kolumna Zygmunta, Wieża Eiffla, Koloseum _____
- Mount Everest, Rysy, Śnieżka, Kilimandżaro _____
- Amazonka, Warta, Dunaj, Nil _____

5. Uzupełnij tabelę rzeczownikami w odpowiedniej liczbie. Czy każdy wyraz ma liczbę pojedynczą i liczbę mnogą?

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
	spacery
garnek	
	urodziny
	wędrówki
spaghetti	
Adam	
szlachta	

Taki przypadek!

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

W języku polskim rzeczowniki odmieniają się przez przypadki, czyli podlegają deklinacji. Nazwy i pytania przypadków to: **mianownik** (kto? co?), **dopełniacz** (kogo? czego?), **celownik** (komu? czemu?), **biernik** (kogo? co?), **narzędnik** (z kim? z czym?), **miejscownik** (o kim? o czym?) i **wołacz** (o!).

1. W którym przypadku występuje podkreślony rzeczownik w każdym zdaniu? Skreśl błędną odpowiedź.

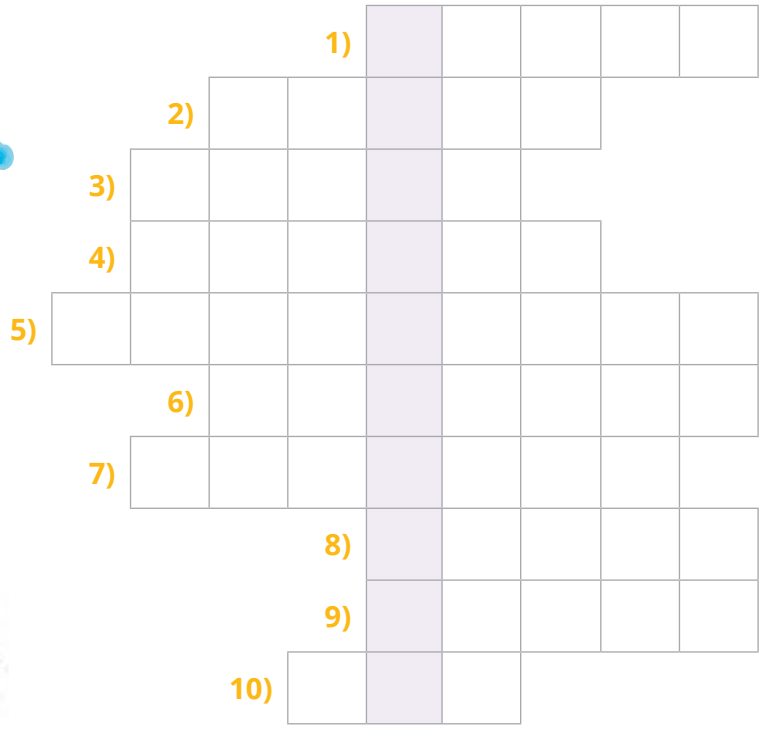
Cenię **pracę** moich rodziców.	dopełniacz	biernik
Mama uczy mnie odpowiedzialności.	wołacz	mianownik
Wakacje spędzam z **babcią**.	narzędnik	miejscownik
Często pomagam młodszemu **bratu**.	dopełniacz	celownik
Siostra marzy o nowych **rolkach**.	miejscownik	mianownik
Szymek nie zrobił **zakupów**.	dopełniacz	miejscownik

2. Do formy każdego rzeczownika dopasuj właściwy przypadek. Wpisz pytania przypadków.

domom	**N.** _____ _____
wakacjach	**B.** _____ _____
kalendarza	**Ms.** _____ _____
nauczycielami	**D.** _____ _____
kolegę	**C.** _____ _____
synu!	**W.** _____

3. Do diagramu wpisz rzeczowniki w odpowiedniej formie (według informacji w nawiasie). Wyjaśnij znaczenie hasła.

1) drzewo (D., lm) **2)** rzeka (C., lp) **3)** córka (W., lp) **4)** król (N., lp) **5)** wiewiórka (B., lm)
6) bandaż (D., lm) **7)** żyrafa (Ms., lp) **8)** chmura (D., lm) **9)** jeż (C., lm) **10)** żaba (D., lm)

Hasło: _____

4. Podkreśl rzeczowniki. Zapisz w każdym okienku nazwę przypadka, w jakim on występuje, oraz właściwe pytanie. Nazwy przypadków wpisz skrótami.

- Rodzice porządkowali garaż.
- Annie ktoś opowiedział ciekawą anegdotę.
- Helena rozmawiała z przyjacielem o koncercie charytatywnym.
- Nie oddaliśmy przesyłki sąsiadce, gdyż nie było jej w domu.

Zaprzyjaźnij się ze szkołą – pisownia wyrazów z *rz*

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

***Rz* piszemy**
- po spółgłoskach: *b*, *p*, *d*, *t*, g, *k*, *ch*, *j*, *w* (np. *brzuch*, *trzmiel*, *chrzan*, *wrzos*), z wyjątkiem wyrazów takich jak *kształt*, *pszczoła*, *pszenica*;
- w wyrazach zakończonych na: *-arz*, *-erz*, *-mierz*, *-mistrz* (np. *lekarz*, *rycerz*, *kątomierz*, *zegarmistrz*);
- w wyrazach, których pisownię należy zapamiętać (np. *burza*, *jarzębina*, *porzeczka*);
- gdy w innych formach wyrazu wymienia się ono na *r* (np. *na górze – góra*, *w traktorze – traktor*).

1. Umieść litery z górnego rzędu w polach wskazanych przez strzałki. Odczytaj hasło.

W	=	A	R	A	R	Z	Z	Y	N	Y	J	A	Y	W

2. Zakreśl litery obok wyrazów z *rz* wymiennym. Wybrane litery – czytane z góry na dół – utworzą hasło.

J	marynarz	T	drukarz	M	skórzany	F	uderzać
A	burza	O	korzyść	I	futrzasty	R	rowerzysta
P	jarzębina	E	lekarz	B	rzęsa	Z	otworzyć
E	tworzyć	M	wierzch	S	parzysty	Ą	wydarzenie
W	narzekać	D	rzeka	C	korzeń	E	marzec
S	dworzanin	Ś	morze	T	żołnierz	M	pasterz

Hasło: _____!

3. Przyporządkuj do poniższych zasad ortograficznych wyrazy wymienione w ramce.

twarz • wrzos • porządek • korzeń • morze • kształt • burmistrz • przepaść • korzyść • dojrzały • pszenica • kołnierz • krzemień • chrzan • mierzyć • rowerzysta • rzeka • pszczoła • ciśnieniomierz • Jerzy

Rz piszemy,
gdy wymienia się na **r**.

Rz piszemy po spółgłoskach:
b, **p**, **d**, **t**, **g**, **k**, **ch**, **j**, **w**.

Rz piszemy w wyrazach zakończonych na: **-arz**, **-erz**, **-mierz**, **-mistrz**.

Rz niewymienne
w wyrazach do zapamiętania.

Wyjątki

Żwawa młodzież w akcji – pisownia wyrazów z *ż*

Pamiętaj, że...

***Ż* piszemy**

– gdy w wyrazach pokrewnych wymienia się na inną spółgłoskę: na *g* (np. *dłużej – długo*), na *dz* (*pieniążek – pieniądze*), na *z* (*wiążę – wiązać*), na *ź* (*grożę – groźba*) oraz na *s* (*niżej – nisko*);
– po spółgłoskach: *l*, *ł*, *n*, *r* (np. *lżej*, *łże*, *oranżada*, *sierżant*);
– w zakończeniach *-aż* i *-eż* rzeczowników rodzaju żeńskiego (np. *straż*, *sprzedaż*, *odzież*);
– w wyrazach, których pisownię trzeba zapamiętać (np. *filiżanka*, *kałuża*, *pasażer*, *pożyczka*); dotyczy to także wyrazów obcego pochodzenia (np. *garaż*, *bandaż*, *bagaż*).

1. Do podanych przykładów dopisz słowa, w których następuje wymiana *ż* na inną spółgłoskę. W każdym wyrazie zaznacz kolorem tę spółgłoskę.

odważny – _____ mosiężny – _____

koleżanka – _____ pieniążek – _____

mażę – _____ mrożę – _____

gwiżdżę – _____ urażony – _____

wyżej – _____ niżej – _____

2. Wykonaj polecenia i odpowiedz na pytanie.

a) Połącz strzałkami części wyrazów tak, by każde powstałe słowo zawierało *ż*. Zapisz te wyrazy.

sier bran lżej mał in rże

żeństwo nie żynier żant ża szy

_____

_____

_____

b) Rozwiąż zagadki. Rozwiązania zawierają literę *ż*.

Muszelkę mam twardą, a zwą mnie mięczakiem.
Jako owoc morza jedzą mnie ze smakiem.

__ __ __ __

Orzeźwienie daję, kiedy upał wielki.
Mam smak pomarańczy, cukier i bąbelki.

__ __ __ __ __ __ __ __

c) Jaka reguła ortograficzna pomoże Ci w poprawnej pisowni wyrazów z punktów a) i b)?

3. W tytułach filmów dla dzieci zakreśl wyrazy z *ż*. Wpisz je w puste okienka diagramu. Odpowiedz na pytanie: jakie reguły pisowni wyrazów z *ż* odnoszą się do przykładów zapisanych na fioletowych polach?

			I			
K						
	Ó					
						Ż
	T					
Ż						
	U					
						A

REPERTUAR NA LIPIEC

pon.	9.00	*Życie w cuglach*
	12.00	*Podróż za jeden uśmiech*
wt.	11.00	*Wojownicze żółwie ninja*
	13.00	*Lwia straż*
śr.	13.30	*Mały Książę*
czw.	14.00	*Jeż Kleofas*
	16.00	*Królewna Śnieżka*
pt.	9.30	*Żubr Pompik*
	12.00	*To jest żart*

Odpowiedź: _____

Skąd czerpać wiedzę – źródła informacji

gra paragrafowa

Pamiętaj, że...

Różne źródła informacji dostarczają wiedzy o świecie i pomagają w jego lepszym rozumieniu. Cennym źródłem są inni **ludzie** – zwłaszcza świadkowie wydarzeń oraz eksperci w danej dziedzinie. Sprawdzone informacje można znaleźć w **prasie** i **książkach** – zwłaszcza naukowych – oraz w **bibliotekach**, które gromadzą także zbiory cyfrowe i archiwalne. W **archiwach** dostępne są dokumenty urzędowe, mapy czy kroniki, natomiast **muzea** i **izby pamięci** pozwalają poznać historię poprzez eksponaty i wystawy. **Radio** i **telewizja** oferują audycje, wywiady i filmy dokumentalne. Najszybszy dostęp do wiedzy (tekstów, grafik czy filmów) zapewnia dzisiaj **internet**.

1. Wśród podanych przykładów podkreśl te, które są źródłem sprawdzonych informacji.

czasopismo naukowe • filmik w internecie • wystawa w muzeum • strona internetowa bez autora • komentarz na blogu lub pod postem w internecie • strony instytucji publicznych • filmy dokumentalne • seriale komediowe

2. W każdym punkcie podkreśl tytuł książki, którą wybierzesz.

a) Przygotowujesz referat o tym, z czego składają się pierścienie Saturna.

„Gwiezdne przygody kapitana Astrona”
„Przewodnik po Układzie Słonecznym”

b) Chcesz się dowiedzieć, jak dbać o lawendę, którą zasadziliście z mamą na rabacie.

„Atlas roślin ogrodowych: pielęgnacja i uprawa”
„Wiersze o szemrzącej lawendzie i zaczarowanym ogrodzie”

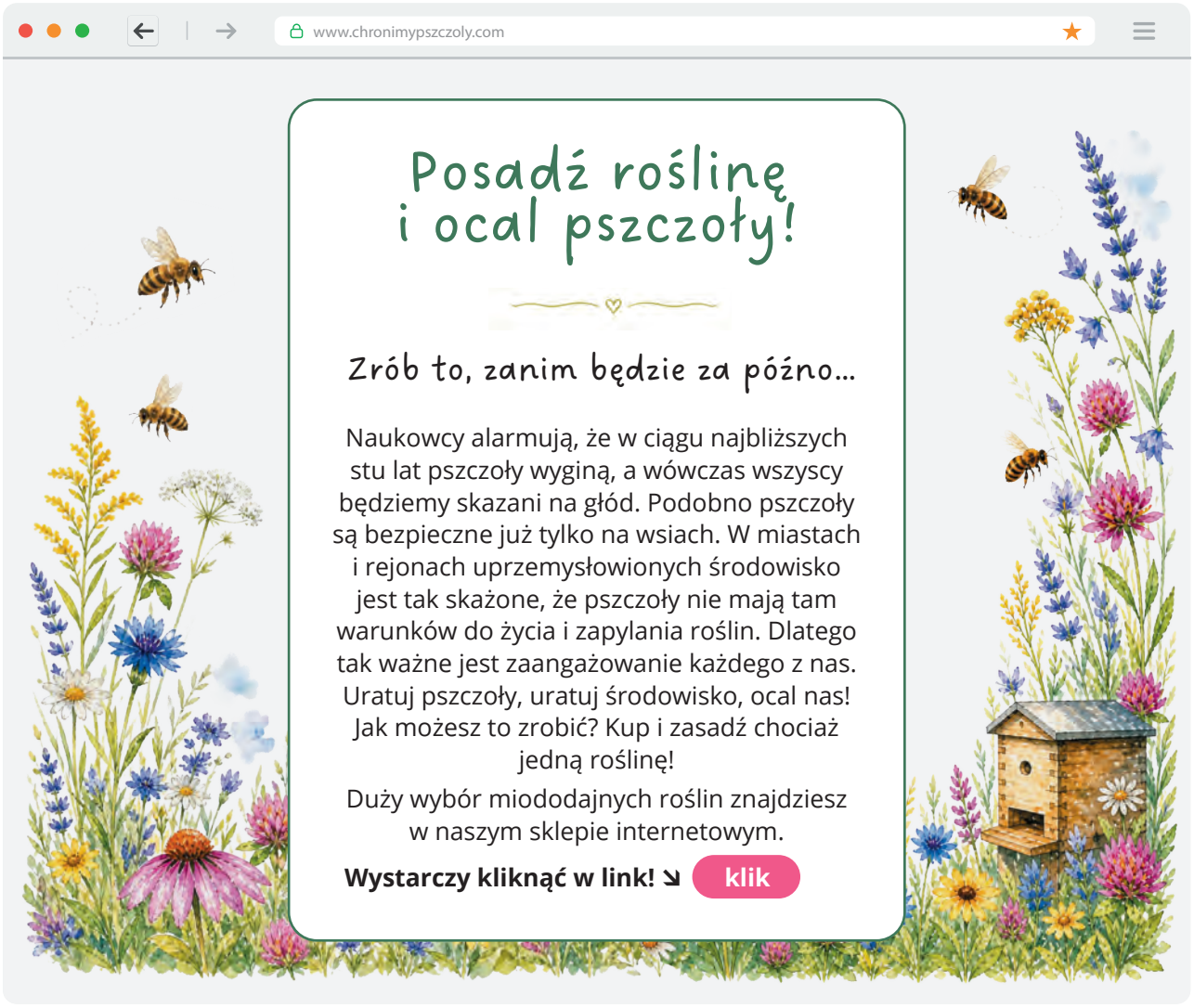
c) Planujesz z rodzicami wycieczkę do Warszawy i chcesz wiedzieć, jakie zabytki warto tam zobaczyć.

„Warszawa: ilustrowany przewodnik turystyczny”
„Przygody warszawskiej syrenki”

Szukając wiarygodnych informacji, zwracaj uwagę na słowa kluczowe w tytułach, takie jak: *atlas*, *encyklopedia*, *podręcznik*.

3. Przeczytaj tekst. Następnie odpowiedz na pytania, które pomogą Ci ocenić, czy informacja jest wiarygodna.

- Czy tytuł tekstu ma na celu wywołanie emocji (np. strachu, niepokoju)? TAK / NIE
- Czy autor podaje konkretne źródło informacji (np. nazwisko naukowca lub tytuł opracowania naukowego)? TAK / NIE
- Czy odnajdujesz w tekście próby wyolbrzymienia problemu? TAK / NIE
- Czy w tekście zastosowano alarmistyczne sformułowania (np. *koniec świata*, *wyginą*)? TAK / NIE
- Czy w tekście pojawiają się słowa typu: *jakoby*, *podobno*, *rzekomo*? TAK / NIE
- Czy tekst próbuje nakłonić Cię do zakupu jakiegoś produktu? TAK / NIE

Podsumowanie rozdziału III

Zadanie 1. ..... | 7 p.

Połącz w pary wyrazy, które zostały zapisane zgodnie z taką samą zasadą ortograficzną.

przekonanie | mierzyć | kątomierz | strzelec | drzemka | warzywo | murarz

wodomierz | drzewo | bramkarz | morze | przysmak | trzonek | jarzębina

Zadanie 2. ..... | 1 p.

Który wyraz nie został zapisany zgodnie z tą samą zasadą, co wyraz *lżej*? Zaznacz go.

A. oranżada **B.** kożuch **C.** łże **D.** sierżant

Zadanie 3. ..... | 8 p.

Połącz w pary określenia z lewej kolumny z rzeczownikami z prawej.

zabytkowy	teren szkoły
ogrodzony	trawniki
ukwiecone	budynek
przestronne	klomby
drewniane	budynek
skoszone	hala sportowa
nowoczesna	sale lekcyjne
piętrowy	ławki i krzesła

Zadanie 4. ..... | 9 p.

Przekształć w zdaniach rzeczowniki w liczbie pojedynczej na rzeczowniki w liczbie mnogiej. Dostosuj do nich formy czasowników.

- Uczeń otworzył podręcznik leżący na ławce.

- Dziewczynka wyciągnęła kanapkę ze śniadaniówki.

- W parku zakwitła jabłoń i rozśpiewał się słowik.

Zadanie 5. ..... | 6 p.

Określ rodzaj każdego z rzeczowników. Dopisz własny rzeczownik w podanym rodzaju.

Rzeczownik	Rodzaj	Własny przykład
len	męski	dom
serial		
waza		
morze		

Zadanie 6. ..... | 7 p.

Połącz formy rzeczowników z nazwami przypadków.

mianownik	Warszawy
dopełniacz	Warszawę
celownik	o Warszawie
biernik	Warszawa
narzędnik	Warszawo!
miejscownik	Warszawie
wołacz	z Warszawą

Zadanie 7. ..... | 10 p.

Sporządź opis budynku przedstawionego na ilustracji. Pamiętaj o poprawnej kompozycji tekstu.

Sprawdź swój wynik

38–48 p.	Wspaniale! Sprawdzian nie powinien sprawić Ci żadnych trudności!
26–37 p.	Dobrze, ale poćwicz jeszcze trochę.
0–25 p.	Niektóre zagadnienia sprawiają Ci trudność, warto je powtórzyć.

Odpowiedzi i punktacja zadań

Quiz – powtórzenie

Samodzielnie oceń, które z poniższych umiejętności opanowałaś / opanowałeś bardzo dobrze, a nad którymi musisz jeszcze popracować.

Samoocena	Umiem dobrze	Umiem częściowo	Nie umiem	Sprawdź w podręczniku
Opisuję budynek i wskazuję jego cechy.	☐	☐	☐	s. 111
Rozpoznaję rzeczowniki oraz określam ich liczbę i rodzaj.	☐	☐	☐	s. 113–114
Znam nazwy przypadków i zadaję do nich właściwe pytania.	☐	☐	☐	s. 116
Odmieniam rzeczowniki przez przypadki.	☐	☐	☐	s. 116
Wymieniam spółgłoski, po których piszemy *rz*, i podaję głoskę, na jaką *rz* się wymienia.	☐	☐	☐	s. 129
Stosuję w praktyce zasady pisowni *ż*.	☐	☐	☐	s. 131
Rozpoznaję wyjątki od zasad i umiem je zapisać poprawnie.	☐	☐	☐	s. 129, 131
Wymieniam przynajmniej trzy źródła sprawdzonych informacji.	☐	☐	☐	s. 138–140
Wiem, jakie książki i artykuły są wiarygodnym źródłem wiedzy.	☐	☐	☐	s. 139

Co robię?
Odmieniam czasowniki

zadanie interaktywne

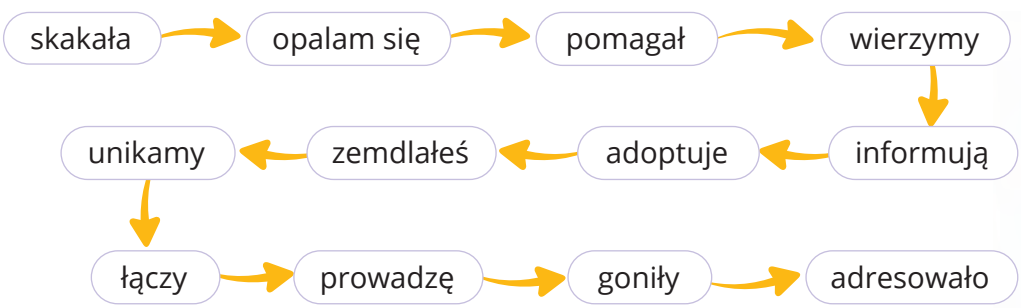
Pamiętaj, że...

Czasownik to część mowy, która odpowiada na pytania: *co robi?*, *co się z nim dzieje?* Nazywa czynności (np. *naprawia*, *otwieram*, *prowadzą*) i stany (np. *śpimy*, *martwisz się*, *choruję*). Czasownik jest odmienny – odmienia się przez osoby, liczby, czasy i rodzaje.

1. Pani Helena zbiera grzyby w lesie. Wskaż jej prawdziwki. Zapisano na nich czasowniki w liczbie mnogiej. Zamaluj je na brązowo.

2. Zamaluj pola z czasownikami w 3. osobie liczby pojedynczej. Pierwsze litery pokolorowanych wyrazów utworzą hasło. Uzupełnij nim poniższe zdanie.

Hasło: Asia _____ jak suseł.

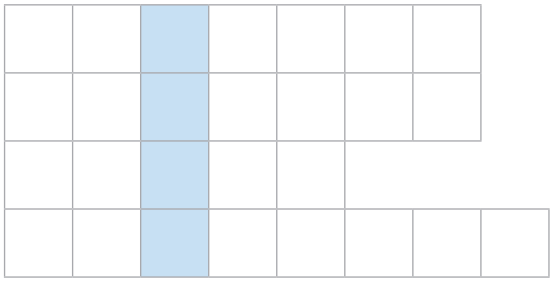
3. Przeczytaj poniższe czasowniki i wykonaj polecenia.

zapukało • wybiła • poleciła • pomagał • wniosło • złożyła • próbowało • czyścił • kosił • zdrapało • nakryła • pozostał • włożyło

a) Podkreśl:
- kolorem **niebieskim** czasowniki rodzaju męskiego,
- kolorem **zielonym** czasowniki rodzaju żeńskiego,
- kolorem **różowym** czasowniki rodzaju nijakiego.

b) Wpisz je kolejno do odpowiednich diagramów. Odczytaj hasła – wyrazy o podwójnym znaczeniu. Napisz, co one oznaczają.

RODZAJ MĘSKI

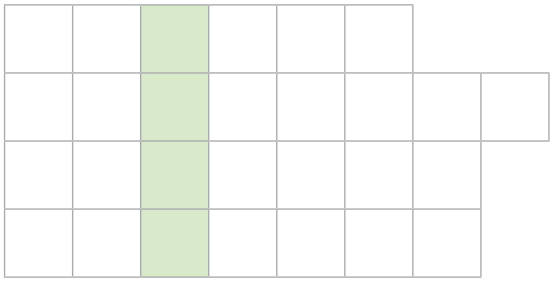

Hasło: _____

1) _____

2) _____

RODZAJ ŻEŃSKI

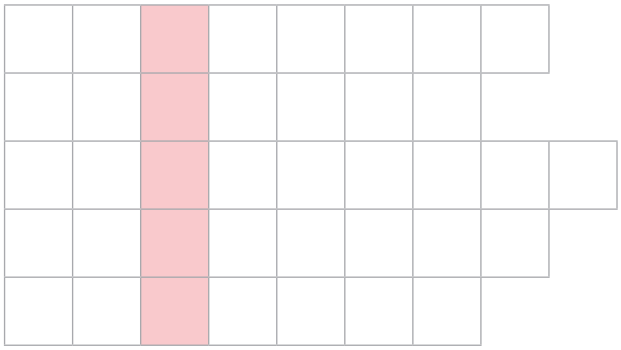

Hasło: _____

1) _____

2) _____

RODZAJ NIJAKI

Hasło: _____

1) _____

2) _____

Czasownik, w którym nie można określić osoby – bezokolicznik

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Bezokolicznik to podstawowa forma czasownika. Nie wskazuje osoby, liczby ani czasu. Odpowiada na pytania: *co robić? co zrobić?* Przyjmuje końcówki: **-c**, **-ć**, **-ść**, **-źć** (np. *biec*, *sypać*, *nieść*, *znaleźć*).

1. W wężu wyrazowym zaznacz bezokoliczniki. Z ich pierwszych liter utwórz nowy wyraz i zapisz go poniżej.

jeść koloruję aktywować żuję działać pisaliśmy podglądają analizować hodują ćwiczyć liczyli

2. Połącz liniami formę osobową czasownika z właściwym bezokolicznikiem.

zgubiłem	pisać
pisali	rozumieć
kopaliśmy	opuszczać
rozumiem	rozwiązywać
opuszczamy	umieć
umieją	zgubić
będą rozwiązywali	kopać

3. W związkach wyrazowych i ich wyjaśnieniach podkreśl czasowniki w bezokoliczniku. Połącz linią każdy związek z jego wyjaśnieniem.

kłamać jak z nut	zastać zamknięte drzwi
pocałować klamkę	fantazjować, marzyć
dmuchać na zimne	mówić nieprawdę bez zająknięcia
bujać w obłokach	być nadmiernie ostrożnym

4. Przeczytaj fragment regulaminu obozu młodzieżowego. Przekształć każdy przykład w zdanie z czasownikiem niewłaściwym.

▶ Nie opuszczaj sam terenu ośrodka.

_____

▶ Przestrzegaj zasad bezpieczeństwa.

_____

▶ Korzystaj z telefonu tylko podczas sjesty.

_____

▶ Zachowaj ostrożność podczas kąpieli w jeziorze.

_____

5. Od każdego podkreślonego czasownika utwórz bezokolicznik i wpisz go w lukę w następnym zdaniu. W razie trudności sięgnij do słownika języka polskiego.

▶ Tata <u>zawiózł</u> paczkę do babci.

Julian musiał _____ zakupy do domu.

▶ W ostatnim meczu zawodnicy <u>zawiedli</u> swoich kibiców.

Ania nie chciała _____ rodziców.

▶ Oni <u>odwiedli</u> kolegę od złego pomysłu.

Dziewczynki próbowały _____ Jankę od skoku do wody.

▶ Autobus <u>odwiózł</u> dzieci do domu.

Lila miała _____ książki do biblioteki.

Dobry czas dla czasownika

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Czasowniki występują w trzech czasach: przeszłym, teraźniejszym i przyszłym.

- **Czas przeszły** informuje o czynnościach wykonanych wcześniej i odmienia się przez rodzaje: w liczbie pojedynczej (męski, żeński, nijaki) oraz w liczbie mnogiej (męskoosobowy i niemęskoosobowy).
- **Czas teraźniejszy** określa czynności wykonywane w chwili mówienia lub zwyczajowo i nie odmienia się przez rodzaje.
- **Czas przyszły** dotyczy czynności, które dopiero nastąpią. Może on mieć formę prostą (*odpoczniemy*, *wyjadę*) lub złożoną (*będę odpoczywała*, *będziemy malować*).

1. Pokoloruj pola z czasownikami w czasie przeszłym.

szumiała	dotarł	zalewa	opalił się	zarzuca	wyruszył
obrócił się	nurkował	przemierzy	pokona	wiosłował	przepłynąć

2. Stwórz przepis na sałatkę. Składniki znajdziesz poniżej. Wykorzystaj podane czasowniki.

myjemy • rwiemy • kroimy • dodajemy • mieszamy • skrapiamy

3. Określ osobę, rodzaj oraz czas podanych czasowników. Odpowiedz na pytanie: które z nich nie odmieniają się przez rodzaje?

szybujesz	_____
wzbiły się	_____
wirowałyśmy	_____
unoszę się	_____
wzniesiecie się	_____
krążyło	_____

Odpowiedź: _____

_____

4. Uzupełnij wypowiedzi osobowymi formami czasowników utworzonymi od podanych bezokoliczników.

Natalia Nowak:

(***Chodzić***) _____ do tej szkoły kilka lat temu.

(***Panować***) _____ tam życzliwa atmosfera.

(***Lubić***) _____ wszystkich nauczycieli.

Olgierd Janiak:

Mój syn obecnie (***uczyć się***) _____ w tej szkole.

(***Być***) _____ z niej zadowolony.

(***Mieć***) _____ tam prawdziwych przyjaciół.

Jak miło otrzymać zaproszenie!

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Zaproszenie to krótka pisemna prośba o przybycie na uroczystość lub upoważnienie do udziału w wydarzeniu, skierowane do jednej osoby lub grupy. **Powinno zawierać informacje: kto zaprasza, kogo zaprasza, kiedy, gdzie i z jakiej okazji**. Zwroty do adresata należy zapisać wielką literą. W zaproszeniu można dodać argumenty zachęcające do udziału oraz informacje dodatkowe, np. o stroju lub prośbę o potwierdzenie przybycia.

1. W dobrze przygotowanym zaproszeniu powinny się znaleźć odpowiedzi na pięć pytań. Zapisz je na palcach dłoni.

2. Nazwij istotne elementy zaproszenia.

Uprzejmie zapraszamy Panią Rozalię Promyczek
na wieczór filmów kostiumowych,
który odbędzie się w kinie „Pacyfik” w Sosnowcu
14 kwietnia 2027 roku o godzinie 19.00.

Dyrektor kina
Cyprian Wrzos

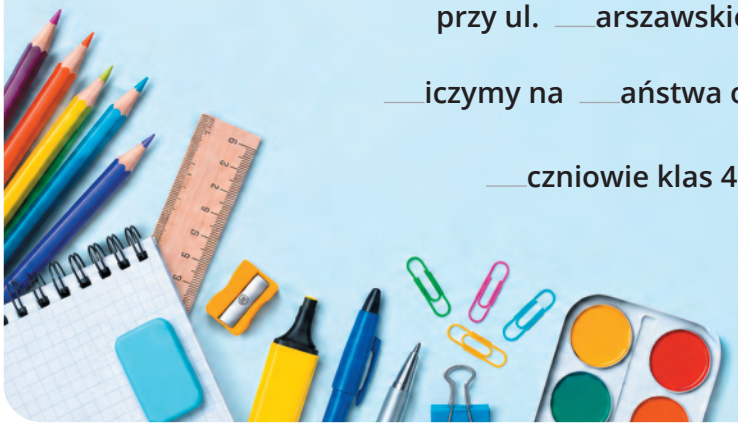
3. Które słowa w zaproszeniu powinny być zapisane wielką, a które małą literą? Uzupełnij pierwsze litery w wyrazach.

__aproszenie

__erdecznie zapraszamy wszystkich __auczycieli na apel z okazji
__nia __dukacji __arodowej. Uroczystość odbędzie się
14 __aździernika w sali gimnastycznej __zkoły __odstawowej nr 2
przy ul. __arszawskiej 12b.

__iczymy na __ańskiwa obecność.

__czniowie klas 4–8

Wielką literą m.in.: rozpoczynamy zdanie, zapisujemy nazwy świąt, nazwy własne (np. imiona, nazwy instytucji) oraz formy grzecznościowe.

4. Uzupełnij tekst zaproszenia na spotkanie autorskie organizowane przez bibliotekę w Zakopanem.

_____

Biblioteka Naukowa nr 2 w _____

ma zaszczyt zaprosić _____

na _____ z _____.

Wydarzenie odbędzie się _____ o godz. _____

w siedzibie biblioteki przy ul. _____.

Po spotkaniu będzie można _____

_____.

_____

O życzliwości w cyfrowym świecie. Zasady netykiety

gra paragrafowa

Pamiętaj, że...

Życzliwość w internecie opiera się na zasadach **netykiety**. Należy traktować innych z szacunkiem, dbać o kulturę języka i nie wysyłać obraźliwych treści – nawet dla żartu. Warto reagować, gdy ktoś jest poniżany, oraz chronić prywatność swoją i innych. Trzeba uważać na udostępniane informacje i pamiętać, że w internecie zawsze zostają ślady naszych wypowiedzi.

1. Oceń prawdziwość podanych zdań.

Netykieta to zbiór zasad, które obowiązują tylko podczas lekcji informatyki.	**P**	**F**
Przesyłanie łańcuszków szczęścia do wszystkich kontaktów to przejaw życzliwości w internecie.	**P**	**F**
Jeśli ktoś mnie obraża w sieci, mam prawo odpowiedzieć mu tym samym, żeby się bronić.	**P**	**F**
W internecie pisanie tekstów wielkimi literami jest odbierane jako krzyk.	**P**	**F**

2. Wykreśl słowa, które nie pasują do netykiety.

uprzejmość • agresja • szacunek • życzliwość • obrażanie

3. Połącz zdania z pierwszej kolumny z odpowiednimi zakończeniami z drugiej kolumny.

Jeśli ktoś napisze mi złośliwy komentarz...	warto mu ją zaoferować.
Obrażanie innych w internecie...	mogę odpowiedzieć mu grzecznie lub go zignorować.
Okazywanie szacunku w sieci...	pomaga budować dobre relacje z innymi.
Kiedy ktoś potrzebuje pomocy online...	może zranić czyjeś uczucia.

4. Dokończ rozmowę na czacie. Sformułuj życzliwe odpowiedzi, w których udzielisz rozmówcom wsparcia.

a) Ala: „Dostałam złą ocenę i jest mi smutno 😔.”

b) Kuba: „Nie umiem rozwiązać tego zadania z matematyki 😕. Próbowałem już chyba milion razy i nic...”

c) Olek: „Konrad zarzucił mi, że zepsułem jego kostkę Rubika. Poskarżył się wychowawczyni, która wpisała mi uwagę. Prócz mnie kostkę układał Adam i słyszałem, że mu upadła. Ale Adam wszystkiemu zaprzeczył!”

5. Z poniższej listy działań wykreśl te, które zaostrzają konflikt i pomagają hejterowi. Z liter przy pozostawionych działaniach powstanie słowo, które przypomina, że w internecie nic nie ginie.

zgłoszenie profilu	Ś	robienie zrzutów ekranu jako dowodu	A
wyśmiewanie	P	odpowiadanie agresją	Z
przesyłanie obraźliwych treści	O	wspieranie ofiary	D
rozmowa z nauczycielem	L	wdawanie się w kłótnie	E

Podsumowanie rozdziału IV

Zadanie 1. ..... | 4 p.

W każdej parze zdań zaznacz to, które zawiera bezokolicznik.

- Przewodnik ciekawie opowiadał o dziejach Bydgoszczy. Chciałbym pójść na jeszcze jeden taki spacer.
- Postanowiliśmy wspólnie przygotować kolację. Mama zrobiła zapiekankę, a my z Olafem przyszykowaliśmy sałatkę.
- Musimy szybko znaleźć właściwy peron. Tutejsze pociągi zawsze odchodzą punktualnie.
- Bieganie korzystnie wpływa na moje samopoczucie. Szczególnie lubię biegać po lesie.

Zadanie 2. ..... | 3 p.

Przeredaguj każde zdanie tak, aby zawierało bezokolicznik.

- Często rysuję. → _____.
- Chętnie czytam książki. → _____.
- Codziennie trenuję koszykówkę. → _____.

Zadanie 3. ..... | 2 p.

Przeczytaj zaproszenie i zaznacz poprawną odpowiedź.

Drogie Koleżanki i Drodzy Koledzy!

Zapraszamy Was na Dzień Kulturalnej Klasy,
który odbędzie się 20.02.2027.
Spotykamy się w sali o godz. 10.00.
Przygotowaliśmy dla Was ciekawe gry, krótkie scenki i konkursy z nagrodami.
Nie zapomnijcie zabrać dobrego humoru!

Uczniowie klasy 4b

Jakiej informacji brakuje w powyższym zaproszeniu?

- ☐ Podpisu nadawcy.
- ☐ Informacji o adresacie zaproszenia.
- ☐ Precyzyjnego wskazania miejsca wydarzenia.
- ☐ Zachęty w postaci wymienienia zaplanowanych atrakcji.

Zadanie 4. ..... | 10 p.

Połącz liniami różowego motyla z czasownikami w czasie teraźniejszym, a niebieskiego – z czasownikami w czasie przeszłym.

kupuję • wałkujemy • szukali • wyjawiły • zszywa

czas teraźniejszy

czas przeszły

zachęcały • rozmyślają • pakujesz • porządkowali • rezygnujemy

Zadanie 5. ..... | 2 p.

Zapisz ciąg czasowników, które wystąpią kolejno w czasach: przeszłym, teraźniejszym, przyszłym, przeszłym.

Zadanie 6. ..... | 4 p.

Napisz, co będziesz robić w najbliższy weekend. Użyj dwóch zdań z czasownikiem w czasie przyszłym prostym i dwóch – w czasie przyszłym złożonym.

Zadanie 7. ..... | 4 p.

W poniższym tekście podkreśl czasowniki w czasie przeszłym: linią prostą – czasowniki w rodzaju męskoosobowym, a linią falistą – czasowniki w rodzaju niemęskoosobowym.

Wczoraj chłopcy grali w piłkę i śmiali się na boisku, a dziewczynki biegały po parku i zbierały kwiaty. Potem koledzy poszli do domu i oglądali film. Koleżanki wkrótce do nich dołączyły. Na koniec dzieci wspólnie zjadły lody i odpoczęły. Wieczór upłynął im w miłej atmosferze.

Zadanie 8. ..... | 5 p.

Postaw ✓ przy stwierdzeniach, które są zgodne z zasadami życzliwości w internecie.

- ☐ Piszę uprzejme komentarze, nie reaguję na uszczypliwości.
- ☐ Wyrażam swoje zdanie bez ogródek, nawet jeśli to kogoś rani.
- ☐ Szanuję zdanie innych.
- ☐ Wyśmiewam kolegów.
- ☐ Używam wulgaryzmów.
- ☐ Pomagam komuś, kto ma problem.
- ☐ Udostępniam czyjeś zdjęcia bez jej / jego zgody.
- ☐ Piszę w sposób wyważony, nawet gdy się z kimś nie zgadzam.
- ☐ Kłócę się i wyzywam innych.
- ☐ Zgłaszam hejt dorosłym lub moderatorowi.

Zadanie 9. ..... | 10 p.

Przyjrzyj się poniższemu plakatowi i napisz zwięzłe zaproszenie na promowane targi.

Sprawdź swój wynik

38–44 p.	Wspaniale! Sprawdzian nie powinien sprawić Ci żadnych trudności!
26–37 p.	Dobrze, ale poćwicz jeszcze trochę.
0–25 p.	Niektóre zagadnienia sprawiają Ci trudność, warto je powtórzyć.

Odpowiedzi i punktacja zadań

Quiz – powtórzenie

Samodzielnie oceń, które z poniższych umiejętności opanowałaś / opanowałeś bardzo dobrze, a nad którymi musisz jeszcze popracować.

Samoocena

	Umiem dobrze	Umiem częściowo	Nie umiem	Sprawdź w podręczniku
Odmieniam czasownik przez osoby.	☐	☐	☐	s. 156–157
Rozpoznaję osobę i liczbę czasownika.	☐	☐	☐	s. 156–157
Wyszukuję w tekście bezokoliczniki.	☐	☐	☐	s. 159
Przekształcam formę osobową czasownika w bezokolicznik.	☐	☐	☐	s. 159
Rozróżniam czasy czasownika: przeszły, teraźniejszy, przyszły.	☐	☐	☐	s. 161, 163
Wymieniam niezbędne elementy zaproszenia (kto, kogo, na co, gdzie, kiedy).	☐	☐	☐	s. 166
Piszę zaproszenie według podanego wzoru.	☐	☐	☐	s. 166
Używam odpowiednich zwrotów grzecznościowych.	☐	☐	☐	s. 165
Wyjaśniam, na czym polega życzliwość w internecie.	☐	☐	☐	s. 185
Rozpoznaję dobre i złe zachowania w sieci.	☐	☐	☐	s. 185
Komunikuję się w sposób kulturalny, pisząc e-mail lub komentarz.	☐	☐	☐	s. 185

Opisujesz? Przymiotnika potrzebujesz!

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Przymiotnik to odmienna część mowy, która określa rzeczownik. Odpowiada na pytania: *jaki?*, *jaka?*, *jakie?* (*czyj?*, *czyja?*, *czyje?*, *który?*, *która?*, *które?*). Nazywa cechy osób, przedmiotów, zjawisk, roślin i zwierząt.

Przymiotnik odmienia się przez liczby i przypadki. W liczbie pojedynczej występuje w rodzaju męskim, żeńskim lub nijakim. W liczbie mnogiej ma rodzaj męskoosobowy lub niemęskoosobowy. Przymiotnik dostosowuje swoją formę do rzeczownika, z którym się łączy.

1. W imieniu Natalii prowadzącej kanał o zdrowym stylu życia ułóż krótką wypowiedź o tym, jakie posiłki można przygotować z owoców i warzyw. Użyj co najmniej pięciu przymiotników. Możesz skorzystać z podpowiedzi lub wymyślić własne określenia.

soczysty • wytrawny • zdrowy • pełnoziarnisty • słodki • świeży • lekkostrawny

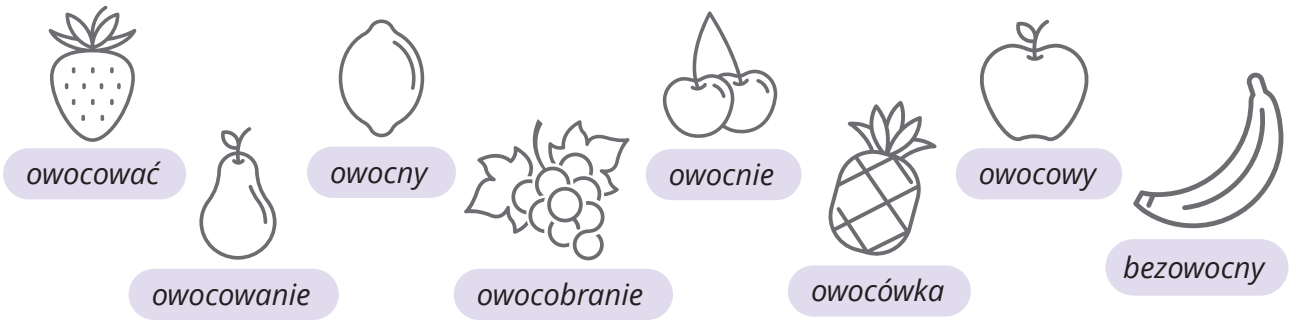
2. Do podanych przymiotników dopisz po jednym rzeczowniku, który mogą określać. Następnie napisz, co przedstawia obraz i jaki jest jego nastrój. Użyj czterech zdań.

▲ Władysław Podkowiński, *Dzieci w ogrodzie*, 1892

- słoneczna, letnia, ciepła
- błogi, leniwy, beztroski
- kwietna, bujna, barwna
- naturalny, wiejski, skromny

3. Pokoloruj owoce, pod którymi znajdują się przymiotniki.

4. Przeczytaj tekst. Zapisz skrótami liczbę, rodzaj i przypadek każdego z wyróżnionych przymiotników.

Skierniewice rozsławił profesor Szczepan Pieniążek, sadownik, który całe życie pracował nad **nowymi** [l. _____, r. _____, przyp. _____] odmianami jabłoni.

Przed dworcem kolejowym można dostrzec fontannę nawiązującą do tradycji **sadowniczych** [l. _____, r. _____, przyp. _____] tego miasta. Jest wykonana z brązu. Przedstawia **małego** [l. _____, r. _____, przyp. _____] chłopca siedzącego pod jabłonią i trzymającego w dłoni owoc. Z gałęzi drzewa spływają **delikatne** [l. _____, r. _____, przyp. _____] strumyki wody.

Każdego roku we wrześniu, podczas Skierniewickiego Święta Kwiatów, Owoców i Warzyw, można oglądać **piękne** [l. _____, r. _____, przyp. _____] wystawy z jabłkiem w roli głównej i skosztować skierlotki – czyli skierniewickiej szarlotki!

5. Małgosia i Filip zrobili zakupy w galerii handlowej. Zapisz po dwa określenia do każdego z wybranych przez nich elementów stroju.

Jeśli chcesz opisać odcień jakiegoś koloru, zastosuj zapis łączny, np. *ciemnobeżowa torebka*. Jeśli chcesz zaznaczyć, że na przedmiocie występują dwa różne kolory, zastosuj zapis z łącznikiem, np. *flaga biało-czerwona*.

Zobacz, co kolekcjonuję. Opis przedmiotu

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Tworząc **opis przedmiotu**, warto użyć różnych określeń, a wypowiedź przygotować według planu. Na początku podaj nazwę przedmiotu, a następnie opisz jego cechy, takie jak wielkość, kształt, ciężar, kolor, materiał, wygląd i właściwości, np. *Ten odważnik jest nieduży, kanciasty, ciężki, mosiężny, matowy, twardy i zimny*. W dalszej części napisz, do czego dany przedmiot służy, a na końcu dodaj własną opinię. Dzięki przymiotnikom wypowiedź staje się ciekawsza, dokładniejsza i bardziej obrazowa.

1. Odgadnij, o jakie przedmioty chodzi. Zapisz swoje odpowiedzi.

a) Przedmiot codziennego użytku, dość lekki, wysoki, okrągły, plastikowy lub metalowy, w rozmaitych kolorach, może posiadać filtr. Przydatny np. podczas upałów.

_____

b) Przedmioty służące do ozdoby, niewielkie, błyszczące, często zdobione kamieniami szlachetnymi i wykonane z drogiego metalu, sprzedawane w parach.

_____

c) Przedmiot kolekcjonerski, okrągły, płaski, metalowy, połyskujący, twardy, może być przechowywany w klaserze, wyprodukowany w mennicy.

_____

2. Wraz z bliskimi organizujesz na cześć dziadków przyjęcie w stylu retro. Podaj po dwa, trzy przymiotniki opisujące każdy z przedstawionych przedmiotów.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

3. Dopasuj do kategorii w tabeli przymiotniki przydatne do opisania przedmiotu.

bawełniany • maleńki • szklany • kwadratowy • płaski • plastikowy • wielobarwny • okrągły • nieduży • kamienny • wąski • mikroskopijny • skórzany • ciemny • drewniany • pastelowy • podłużny • jaskrawy • pękaty • owalny • jasnozielony • duży

kształt	
wielkość	
barwa	
materiał	

4. Przygotuj opis strudla z jabłkami lub innego wybranego przysmaku.

Opisując potrawę, zapisz, jak wygląda, jak pachnie i smakuje, z czym Ci się kojarzy. Użyj porównań, np. *beza delikatna jak chmurka*.

Z druhami się nie waham – pisownia wyrazów z *h*

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

***H* piszemy**
– w cząstkach obcego pochodzenia: *hipo-*, *higro-*, *hydro-*, *hekto-*, *hiper-*, *helio-* (np. *hipodrom*, *hiperpoprawny*, *hydrofor*);
– w wyrazach, których pisownię należy zapamiętać (np. *ohyda*, *higiena*, *harcerz*, *huta*);
– po literze *z* (np. *zhardzieć*, *zhańbić*);
– w wyrazach, w których w formach pokrewnych wymienia się ono na *g*, *ż* lub *z*.

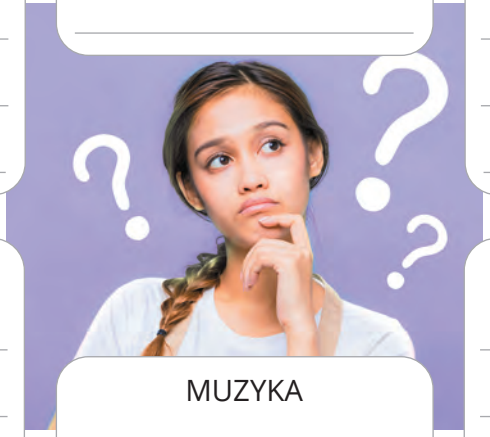
1. Hania tworzy słowniczek wyrazów z *h* niewymiennym. Aby lepiej zapamiętać trudne słowa, postanowiła podzielić je na kilka grup. Pomóż jej i wpisz te słowa w odpowiednie miejsca.

harcerz • harnaś • halibut • hiacynt • grahamka • juhas • hiena • hala • harfa • hibiskus • hipopotam • druh • hamburger • hufiec • harmonia • hortensja • hymn • humus

ROŚLINY

JEDZENIE

GÓRY

ZWIERZĘTA

HARCERSTWO

MUZYKA

2. Do podanych wyrazów dopisz po trzy inne – jak w podanym przykładzie.

Przykład: *higiena*, *higienistka*, *higienizacja*, *higieniczny*

- handel _____
- herbata _____
- humor _____

3. Uzupełnij dymki trzema różnymi wyrazami rozpoczynającymi się od *h*.

_____, dziewczyny!
Co słychać?

Nie ma dziś klasówki!
_____!

_____!
Czy mnie słyszysz?

4. Ułóż własną krzyżówkę zawierającą wyrazy z literą *h* i zapisz ich definicje. Pokoloruj pola z Twoimi wyrazami.

1)							H						
2)							U						
3)							M						
4)							O						
5)							R						

Twoje definicje:

1) _____
2) _____
3) _____
4) _____
5) _____

Uśmiech od ucha do ucha – pisownia wyrazów z *ch*

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

_Ch_ piszemy

– w wyrazach, w których w formach pokrewnych wymienia się ono na *sz* (np. *cicho – cisza*, *głuchy – ogłuszyć*);
– na końcu wyrazów (np. *słuch*, *proch*, *śmiech*);
– po literze *s* (np. *schodzić*, *wschód*, *oschły*);
– w wyrazach, których pisownię trzeba zapamiętać (np. *szlachta*, *chorować*, *chrzan*, *chałwa*, *chytry*).

1. Uzupełnij zdania czasownikami, w których *ch* występuje po literze *s*.

Helenka _____ pieniądze do skarbonki.

Zawodnik _____ piłkę.

Słońce _____ nad horyzontem.

2. Odgadnij brakujące słowa w znanych powiedzeniach, a następnie wstaw je do diagramu. Dokończ zdanie.

1)							
2)							
3)		R					
4)				A			
5)							
6)			Ś			E		

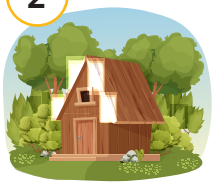
- _____ ma wielkie oczy.
- Twardy _____ do zgryzienia.
- W zdrowym ciele zdrowy _____.
- Oliwa na _____ wypływa.
- _____ jest złym doradcą.
- Gdzie _____ się bije, tam trzeci korzysta.

Reguła uzasadniająca pisownię *ch* w powyższych przykładach brzmi:

ch piszemy _____.

3. Zastąp podane wyrazy innymi o zbliżonym znaczeniu, zaczynającymi się na *ch*. W razie problemów skorzystaj ze słownika synonimów.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1. drzewko – _____
2. domek – _____
3. buty – _____
4. flaga – _____
5. łyżka – _____
6. apaszka – _____
7. obłok – _____
8. szczupła – _____
9. zimno – _____
10. bułka – _____

4. Uzupełnij tekst wyrazami z *ch* w odpowiedniej formie.

chichotać • chlapać • chlipać • chwila • niechlujny • pochłaniać • pochrząkiwać • wymachiwać

Wojtek bywa _____ przy stole. Podczas posiłków _____ łyżką na wszystkie strony, _____ zupą i _____. Desery _____ w jedną _____, a gdy pije herbatę, głośno _____. Gdy ktoś zwraca mu uwagę, Wojtek tylko wesoło _____.

5. Połącz liniami słowa zawierające *ch* z ich objaśnieniami.

cherubinek	Szczycić się czymś, być dumnym z jakiegoś powodu.
chaos	Usposobienie, zespół cech psychicznych człowieka.
chlubić się	Cecha osoby, która budzi podziw, wyróżnia się na tle innych ludzi i ma na nich wpływ.
chandra	Brak porządku, wielki bałagan, zamieszanie.
charyzma	Zachłanny, chcący mieć jak najwięcej dóbr, pieniędzy.
chwat	Aniołek wyglądający jak małe pulchne dziecko ze skrzydłami.
charakter	Ktoś odważny, śmiały i radzący sobie w każdej sytuacji.
chciwy	Zły nastrój, przygnębienie.

6. Wstaw w luki *h* albo *ch*. Zakreśl sylaby na polach z wyrazami z *ch* – czytane poziomo utworzą pierwszą część hasła, a sylaby na polach z wyrazami z *h* – drugą część. Zapisz hasło.

___rust	CIER	___eca	PO	___amburger	UCZ	p___ła	PLI	za___aczyć	SIĘ
we___ikuł	JE	___aos	WOŚĆ	in___alować	SZCZE	zu___	JEST	___irurg	TO
___oroba	WA	___uk	OR	ar___iwum	RZY	___omar	TO	po___wała	SZEM
___igiena	GRA	___ytry	MĄ	___rabąszcz	DRO	o___ydny	FII	pielu___a	ŚCI

Hasło: _____

W poszukiwaniu równowagi. Czym jest higiena cyfrowa?

gra paragrafowa

Pamiętaj, że...

Higiena cyfrowa to zdrowe nawyki i postawy związane z używaniem internetu i urządzeń elektronicznych. Polega na utrzymywaniu równowagi pomiędzy zajęciami online i offline. Obejmuje dbałość o zdrowie fizyczne (np. odpowiednia ilość ruchu i snu) oraz zdrowie psychiczne (np. skracanie czasu spędzanego przed ekranem czy podtrzymywanie relacji z innymi ludźmi).

1. Spośród podanych przykładów wykreśl te, które nie pasują do pojęcia „higiena cyfrowa".

odpowiednia ilość snu • rozmowa na żywo • odpoczynek • granie całą noc • zmęczenie • mała ilość snu • czas z rodziną • dbanie o oczy • wielogodzinne siedzenie przed monitorem • hałas • czytanie książek • oglądanie na zmianę filmików w internecie i programów w telewizji

2. Ułóż zdania z rozsypanych słów. Pamiętaj o poprawnym zapisie każdego zdania.

a) z / podczas / elektronicznych / korzystania / rób / przerwy / urządzeń

b) telefonu / nie / podczas / jedzenia / używaj

c) na / świeżym / spędzaj / powietrzu / czas

d) powiadomienia / wyłącz / niepotrzebne

e) czas / kontroluj / przed / ekranem

3. Wskaż swojego złodzieja czasu lub uwagi – czyli nawyk, który Ci przeszkadza – i wymyśl sposób, jak go zmienić.

4. Do każdej sytuacji dopisz możliwy skutek dla zdrowia lub samopoczucia.

a) Intensywnie korzystam z mediów wieczorem.

b) Wdaję się w zaciekłe dyskusje online.

c) Publikuję zdjęcia z wakacji, ale nikt ich nie lajkuje.

5. Klaudia spotkała się ze starszą kuzynką. Zaczęła opowiadać jej o czymś ważnym, ale Sylwia przez cały czas patrzyła w telefon, odpisywała na wiadomości i tylko od czasu do czasu potakiwała, mówiąc: „Mhm...". Zaznacz, jak mogła się czuć Klaudia w takiej sytuacji.

- ☐ Mogła czuć się zignorowana.
- ☐ Czuła się ważna i wysłuchana.
- ☐ Było jej przykro.
- ☐ Miała wrażenie, że to, co mówi, nie ma znaczenia.
- ☐ Czuła radość i entuzjazm.
- ☐ Była zdenerwowana.
- ☐ Czuła się komfortowo i swobodnie.
- ☐ Miała ochotę przestać mówić.

Podsumowanie rozdziału V

Zadanie 1. ..... | 7 p.

Wpisz podane przymiotniki do odpowiednich kolumn tabeli.

plastikowy • okrągły • metalowy • szorstki • kwadratowy • miękki • drewniany • podłużny • gładki • szklany • puszysty • skórzany • zimny • płaski

Jaki to materiał (tworzywo)?	Jaki ma kształt?	Jaki jest w dotyku?

Zadanie 2. ..... | 10 p.

Przeczytaj zdania. Podkreśl wszystkie przymiotniki. Określ przypadek, liczbę i rodzaj każdego z nich.

- Chciałabym kupić tę lnianą sukienkę.

  przypadek: _____, liczba: _____, rodzaj: _____

- Przyglądaliśmy się wysokim górom.

  przypadek: _____, liczba: _____, rodzaj: _____

- Wczoraj wieczorem obejrzeliśmy ciekawy film.

  przypadek: _____, liczba: _____, rodzaj: _____

- Rozmawiamy o starych domach.

  przypadek: _____, liczba: _____, rodzaj: _____

- Małe dziecko spało spokojnie.

  przypadek: _____, liczba: _____, rodzaj: _____

Zadanie 3. ..... | 6 p.

Podziel wyrazy na trzy grupy – wpisz każdy z przykładów do odpowiedniej kolumny tabeli.

łańcuch • schab • schyłek • chytry • oschły • fartuch • schwytać • chudy • okruch • chleb • blacha • schron

Wymiana *ch* na *sz*	***Ch* po *s***	***Ch* do zapamiętania**

Zadanie 4. ..... | 5 p.

Uzupełnij ogłoszenie. Wpisz w każdą lukę *h* lub *ch*.

Ogłoszenie

Chcesz zwiedzać i poszerzać ___oryzonty czy wolisz odpocząć na ___amaku?

Biuro podróży „___alina" w sezonie 2026/2027 oferuje wycieczki objazdowe po Europie (m.in. ___olandia, ___iszpania, ___orwacja) oraz dalekie wyprawy do ___in.

W ofercie mamy też wczasy w Polsce – od ___elu po Murzasi___le.

Zapraszamy do naszego biura przy ul. Ws___odniej 81.

Zadanie 5. ..... | 10 p.

Przygotuj opis przedmiotu – plecaka turystycznego, który chcesz przekazać na szkolną aukcję charytatywną.

Zadanie 6. ..... | 6 p.

Uzupełnij tekst brakującymi słowami z ramki.

czasu • offline • świadome • zdrowie • relacje • równowagi

Higiena cyfrowa to _____ i odpowiedzialne korzystanie z urządzeń oraz mediów cyfrowych w taki sposób, aby chronić swoje _____, dobre samopoczucie i _____ z innymi.

Oznacza także zachowanie _____ między światem online i _____ oraz ograniczanie _____ spędzanego przed ekranem i odpoczynek.

Sprawdź swój wynik

38–44 p.	Wspaniale! Sprawdzian nie powinien sprawić Ci żadnych trudności!
26–37 p.	Dobrze, ale poćwicz jeszcze trochę.
0–25 p.	Niektóre zagadnienia sprawiają Ci trudność, warto je powtórzyć.

Odpowiedzi i punktacja zadań

Quiz – powtórzenie

Samodzielnie oceń, które z poniższych umiejętności opanowałaś / opanowałeś bardzo dobrze, a nad którymi musisz jeszcze popracować.

Samoocena

	Umiem dobrze	Umiem częściowo	Nie umiem	Sprawdź w podręczniku
Wiem, na jakie pytania odpowiada przymiotnik.	☐	☐	☐	s. 195
Odmieniam przymiotnik (np. *blady*) przez liczby, rodzaje i przypadki.	☐	☐	☐	s. 197
Opisuję swój ulubiony przedmiot, używając przymiotników.	☐	☐	☐	s. 198–199
Podaję przykłady przymiotników z różnych kategorii – tzn. pozwalających opisać: wielkość, kształt, ciężar, materiał, kolor oraz cechy przedmiotu.	☐	☐	☐	s. 199
Podaję przykłady cząstek, od których rozpoczynają się wyrazy z *h*.	☐	☐	☐	s. 218
Wiem, na jaką literę wymienia się *ch* np. w słowach: *puch*, *suchy*.	☐	☐	☐	s. 220
Podaję po dwa przykłady wyrazów rozpoczynających się od *zh...* oraz *sch...*	☐	☐	☐	s. 218, 220
Wymieniam sposoby spędzania czasu offline.	☐	☐	☐	s. 222–224
Wyjaśniam, czym jest higiena cyfrowa.	☐	☐	☐	s. 224
Uzasadniam, dlaczego przestrzeganie zasad higieny cyfrowej jest dla mnie ważne.	☐	☐	☐	s. 222–224

Jak poprawnie zapisywać dialog

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

W **dialogu** wypowiedź bohatera zapisujemy od nowej linii i poprzedzamy ją myślnikiem. Można także użyć dwukropka zapowiadającego tę wypowiedź. Informację o tym, kto mówi, umieszcza się po wypowiedzi i oddziela myślnikiem. Jeżeli wypowiedź bohatera zostaje przerwana opisem, dalszą jej część również zapisujemy po myślniku.

– Idziesz dziś na rower? – zapytał Kuba.
– Myślałam o tym – odpowiedziała Lena.
– Pogoda jest idealna – powiedział Kuba. Wyjrzał przez okno i dodał: – Aż szkoda siedzieć w domu!
– Masz rację – uśmiechnęła się Lena. – Spotkajmy się za pół godziny.

1. Wykreśl nieprawdziwe stwierdzenie dotyczące dialogu.

- Wypowiedzi kolejnych bohaterów zapisujemy od nowej linii.
- To rozmowa co najmniej dwóch osób.
- Jest skierowany do czytelnika lub widza.
- Jest zapisywany od myślników.

2. Uzupełnij dowcip odpowiednimi czasownikami.

Wychowawczyni zapytała uczniów, jakie zwierzęta mają w domu.

– Ja mam dwa koty – _____ Ania.

– My hodujemy patyczaki! – _____ Hubert.

– U nas w terrarium mieszka żółw – _____ Szymon.

– A my mamy sardynki w puszce! – _____ Agnieszka.

3. Uzupełnij dialog. Wpisz pasujące do sytuacji wypowiedzi mamy i córki.

– _____

_____ – spytała mama.

– _____

_____ – odparła Ula ściszonym głosem.

– _____ – zaproponowała zaniepokojona mama.

– _____ – zgodziła się dziewczynka.

– _____

– odpowiedziała mama i sięgnęła po telefon.

4. Przekształć poniższy tekst i zapisz go w formie dialogu. Zwróć uwagę na prawidłową interpunkcję.

Kuba zadzwonił do babci z okazji imienin. Życzył jej dużo zdrowia i spełnienia marzeń. Babcia podziękowała mu za pamięć i zaprosiła go do siebie na wakacje. Kuba powiedział, że zapyta rodziców o plany wakacyjne i z chęcią przyjedzie.

5. Jak w tekście literackim wyglądałaby rozmowa Leny i Ani? Przedstaw zaprezentowaną w komiksie rozmowę sióstr w formie dialogu.

Wzbogać dialog różnymi czasownikami i określeniami emocji, np. *powiedziała Lena ze łzami w oczach; oznajmiła przejęta dziewczynka, próbując powstrzymać płacz; Lena szlochała i drżała ze zdenerwowania...*

Mam pytanie: co to jest zdanie?

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Zdanie to wypowiedzenie, które zawiera czasownik w formie osobowej i przekazuje pełną myśl, np. *Pada deszcz. Długi weekend czerwcowy rozpoczyna się w czwartek.*

Równoważnik zdania to wypowiedzenie, które nie zawiera czasownika w formie osobowej. Często występuje w opisach, poleceniach, tytułach lub notatkach, np. *Zabawa na podwórku. Silny deszcz. Przeczytana książka.*

1. Wojtek sporządził listę rzeczy, które chciałby zrobić w przyszłości. W swoich zapiskach nie użył czasowników. Przepisz listę chłopca – zamień równoważniki na zdania.

1) Kurs pilotażu śmigłowca.
2) Biegła znajomość trzech języków.
3) Opanowanie gry na gitarze.
4) Zdobycie najwyższego szczytu górskiego w Europie.
5) Pobicie rekordu świata w dowolnej konkurencji.
6) Opłynięcie łodzią kuli ziemskiej.
7) Lot rakietą na Księżyc.

2. Na które stopnie nadepnęła Klara? Pokoloruj je, jeśli wiesz, że zapisano na nich wyłącznie zdania. Zapisz hasło i przeczytaj jego wyjaśnienie.

Kawa czy herbata? **W**

Kto dzwonił? **Z**

Z dużej chmury mały deszcz. **N**

Zostawiłam klucze na stole. **R**

Pilot uruchomił silnik samolotu. **Y**

Za chwilę start wyścigu! **M**

Marta zapomniała nakarmić rybki. **W**

Za drzwiami nieproszony gość. **S**

W powietrzu unosił się zapach polnych kwiatów. **A**

Rybacy cieszyli się z udanego połowu. **Ć**

Hasło: | | | | | | | **boki – śmiać się głośno i serdecznie**

3. Podpisz zdjęcia – ułóż do każdego z nich odpowiednie wypowiedzenia.

1

2

Zdania:

1. _____

2. _____

Równoważniki zdań:

1. _____

2. _____

4. Które z poniższych tytułów książek to równoważniki zdań? Podkreśl je.

- *Afryka Kazika*
- *Biuro detektywistyczne Lassego i Mai*
- *Jak zakochałem Kaśkę Kwiatek*
- *Chłopcy z zielonych stawów*
- *W każdym z nas są drzwi do nieba*
- *Gwiazda z pierwszego piętra*
- *Czy umiesz gwizdać, Joanno?*
- *Na drugim końcu lata*

5. Wskaż poprawne dokończenie każdego przysłowia. W razie trudności sięgnij do słownika. Następnie wpisz przysłowia w odpowiednią rubrykę tabeli.

a) Komu w drogę,

temu chleb.
temu czas.
temu się spieszy.

b) Czego oczy nie widzą,

tego usta nie opiszą.
tego głowa nie pamięta.
tego sercu nie żal.

c) Póty dzban wodę nosi,

póki mu się ucho nie urwie.
póki chce się pić.
póki pełna studnia.

d) Raz na wozie,

raz karetą.
raz za wozem.
raz pod wozem.

Zdania	Równoważniki zdań
▶	▶
▶	▶

Punkt po punkcie – plan wydarzeń

Pamiętaj, że...

Plan wydarzeń to zapis w punktach najważniejszych elementów historii lub utworu. Może być zapisany za pomocą zdań lub równoważników zdań – nie powinno się mieszać obu form. Wydarzenia należy ułożyć w kolejności chronologicznej. Jeśli plan ma być bardziej szczegółowy, mniej istotne informacje można dopisać w podpunktach.

1. Uczniowie klasy 4a świętowali mikołajki. Przekształć punkty planu wydarzeń imprezy na przemian w zdania z osobową formą czasownika lub w równoważniki.

1) Uczniowie zebrali się w sali.

2) Położenie prezentów pod choinkę.

3) Bawili się w mikołajkowe kalambury.

4) Przeczytanie opowieści o św. Mikołaju.

5) Wychowawca przebrał się za św. Mikołaja.

6) Rozdanie prezentów.

7) Dzieci rozpakowały upominki.

2. Skróć wypowiedzenia tak, aby zawierały tylko najważniejsze informacje.

- Po trzech godzinach wspinaczki zmęczeni turyści dotarli na szczyt.

- Popularny muzyk opowiedział w radiu o pracy nad najnowszą płytą.

- Rozczarowani i znudzeni widzowie kolejno opuszczali salę kinową, nie czekając na koniec seansu.

3. Napisz w kilku punktach plan wydarzeń do poniższego tekstu.

Zuzia wybiegła z domu. Musiała się pospieszyć. Autobus odjeżdżał za pięć minut, a następny był dopiero za godzinę. W ostatniej chwili dotarła na przystanek. Kierowca zamierzał już zamknąć drzwi pojazdu, ale zauważył nadbiegającą dziewczynę. Zdyszana Zuzia wskoczyła do autobusu i zajęła miejsce przy oknie. Położyła torbę na kolanach i zaczęła otwierać wszystkie przegródki w poszukiwaniu biletu. Jednak nie było go ani w bocznych kieszeniach, ani nawet w piórniku. Wtedy podszedł do niej kontroler. Był wysoki, miał czapkę z daszkiem oraz skórzaną kurtkę. Patrzył na pasażerkę nieprzyjaznym i zniecierpliwionym wzrokiem. Zuzia była pewna, że za moment dostanie karę za jazdę „na gapę". Nagle włożyła rękę do kieszeni i natrafiła na prostokątny kartonik. To był bilet miesięczny! Szybko pokazała go mężczyźnie i odetchnęła z ulgą. Dalsza podróż minęła bez przygód. O 7.45 autobus zatrzymał się na przystanku przy szkole i dziewczynka udała się na zajęcia.

Czym są synonimy i antonimy?

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Synonimy to wyrazy o podobnym lub takim samym znaczeniu, które pozwalają urozmaicić wypowiedź i uniknąć powtórzeń. Przykładami synonimów są np.: *piękny – urodziwy*, *mądry – roztropny*, *odważny – nieustraszony*.

Antonimy to wyrazy o znaczeniu przeciwstawnym, pomagające wyraźnie podkreślić różnice i kontrasty, np. *chaos – ład*, *hojność – skąpstwo*, *harmonijny – chaotyczny*.

1. Wypisz z chmury wyrazów siedem par synonimów.

1) _____
2) _____
3) _____
4) _____
5) _____
6) _____
7) _____

2. Przyjaciele czasem bardzo się od siebie różnią. Uzupełnij dialogi postaci antonimami.

Bardzo lubię kolor czarny.

O! A ja uwielbiam _____.

Z natury jestem bardzo rozmowny.

A ja przeciwnie. Jestem raczej _____.

Relaksuje mnie słuchanie głośnej muzyki.

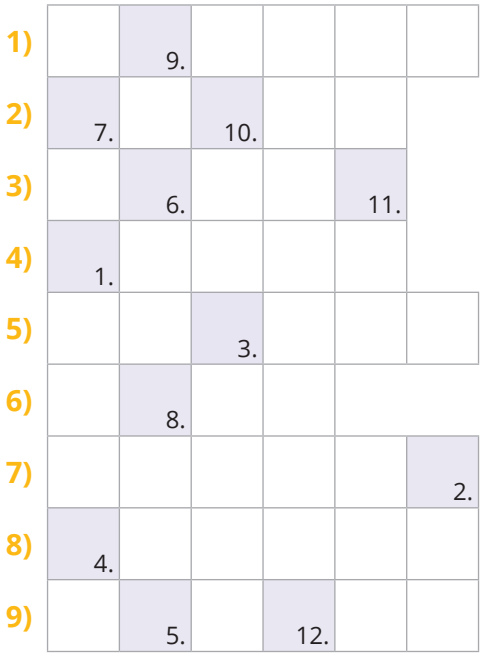

A mnie uspokajają _____ dźwięki.

3. Odgadnij antonimy podanych słów i wpisz odpowiedzi do diagramu. Litery z pól 1.–12. utworzą hasło.

1) smutny
2) ciepły
3) wysoki
4) ciekawy
5) jasny
6) przykry
7) długi
8) daleki
9) ubogi

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.

4. Podaj synonimy zwrotów (związków frazeologicznych).

Związek frazeologiczny	Synonim
rzucić okiem	
być w siódmym niebie	
wziąć nogi za pas	

5. Przeczytaj przysłowia, w których ukryły się błędy. Podkreśl niewłaściwe słowa i zastąp je poprawnymi. Wyjaśnij, na czym polega ten rodzaj błędu.

- Szewc bez obuwia chodzi. _____
- Dla chcącego nic skomplikowanego. _____
- Z tej mąki pieczywa nie będzie. _____

Odpowiedź: _____

Sieć pełna inspiracji. O kreatywności i prawie autorskim

gra paragrafowa

Pamiętaj, że...

Prawo autorskie służy ochronie twórców i ich pracy. Dzięki niemu osoba, która coś stworzyła (np. tekst, obraz, muzykę), ma prawo decydować, jak inni mogą to wykorzystywać. Prawo autorskie zapobiega kopiowaniu i przywłaszczaniu cudzych pomysłów. Korzystając z nich, należy podać autora.

1. Rozwiąż rebus i zapisz odgadnięty wyraz. W ramce poniżej zaznacz wszystkie synonimy tego słowa.

Hasło: _____

pomysłowość • nuda • tworzenie • wyobraźnia • kopiowanie • oryginalność • brak pomysłów

2. Czy wymienione działania są kreatywne czy nie? Przy każdym przykładzie zaznacz TAK lub NIE. Napisz krótkie uzasadnienie takiego podziału.

Przykład działania	Czy działanie jest kreatywne?	
Ania rysuje dokładnie ten sam obrazek co jej koleżanka, ponieważ nie chce się wyróżniać.	TAK	NIE
Kuba projektuje w programie Tinkercad własny brelok. Zmienia kształty, kolory i dodaje napis.	TAK	NIE
Ola uczy się wiersza na pamięć i powtarza go słowo w słowo.	TAK	NIE
Bartek wymyśla inne zakończenie znanej bajki i opowiada je klasie.	TAK	NIE
Zuzia używa aplikacji do tworzenia komiksów i wymyśla własną historię o szkolnej przygodzie.	TAK	NIE

Uzasadnienie: _____

_____

_____

_____

3. Wyobraź sobie, że zakładasz kanał edukacyjny dla rówieśników. O czym chciałabyś / chciałbyś opowiadać? Krótko opisz swój pomysł, pamiętając o zasadzie kreatywności.

Tytuł kanału: _____

Tematyka: _____

Jakie wartościowe treści Twoi rówieśnicy mogliby znaleźć na tym kanale?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4. W internecie jest dużo darmowych zasobów. Połącz nazwę zasobu z czynnością, do której możesz go wykorzystać.

wirtualne muzeum	słuchanie audiobooków np. podczas rysowania lub przed zaśnięciem
biblioteka cyfrowa	oglądanie zdjęć wykonanych przez łazik na innej planecie
słownik online	ustalanie drogi i sposobu dojazdu do wybranego miejsca
mapa satelitarna	sprawdzanie pisowni lub znaczenia trudnego wyrazu
strona internetowa NASA	oglądanie obrazów i eksponatów bez wychodzenia z domu

Podsumowanie rozdziału VI

Zadanie 1. ..... | 4 p.

Przeczytaj wypowiedzenia i w każdej z par podkreśl zdanie. Dokończ uzasadnienie.

Cisza w klasie. / W klasie zapadła cisza.

Pożar w starej stodole! / Mama zawołała: „Pożar w stodole!”

Na ulicy panowało duże zamieszanie. / Totalny chaos w mieście!

To są zdania, ponieważ _____ .

Zadanie 2. ..... | 5 p.

Uzupełnij tabelę. Zamień równoważniki zdań na zdania, a zdania na równoważniki zdań.

Przygotowała śniadanie.	
	Zmycie naczyń.
	Wysłuchanie audycji.
Usłyszała pukanie do drzwi.	
	Przywitanie rodziców.

Zadanie 3. ..... | 5 p.

Wyobraź sobie, że przygotowujesz przyjęcie urodzinowe. Uporządkuj punkty planu w kolejności chronologicznej – wpisz cyfry od 1 do 5.

[_____] Wspólna zabawa i jedzenie tortu.

[_____] Przygotowanie listy gości.

[_____] Sprzątanie pokoju po wyjściu kolegów.

[_____] Wysyłanie zaproszeń do przyjaciół.

[_____] Dekorowanie salonu balonami.

Zadanie 4. ..... | 5 p.

Przeczytaj poniższe pary słów. Podkreśl synonimy.

- przyglądać się – obserwować
- budować – burzyć
- przejęty – zaaferowany
- wolny – zajęty
- pomysłowy – błyskotliwy
- zastanawiać się – rozważać
- gliniany – metalowy
- chory – przeziębiony

Zadanie 5. ..... | 6 p.

Przeredaguj tekst w taki sposób, aby zastąpić powtarzający się czasownik jego synonimami.

> Adam wyprzedził innych zawodników i biegł jako pierwszy. Wojtek biegł tuż za nim. Za nimi Leon biegł ile sił w nogach, starając się ich dogonić. Konrad walczył o trzecie miejsce i w końcówce biegł jak błyskawica.

Zadanie 6. ..... | 7 p.

W poniższych wypowiedzeniach wstaw przecinki.

- Sylwio pomóż mi!
- Mikołaju która godzina?
- Spotkałem kolegów którzy wracali z boiska.
- Zamówię ci albo zupę albo drugie danie. Co wolisz?
- Będziemy malować taras lub kosić trawę lub odpoczywać.
- Podczas spaceru po rynku mijaliśmy zabytkowe kamienice małe sklepy przytulne kawiarnie zabytkową fontannę.
- W wakacje czas upływał nam na kąpielach w jeziorze wędrówkach po szlakach spotkaniach z przyjaciółmi.

Zadanie 7. ..... | 8 p.

Z podanych wypowiedzeń ułóż dialog i uzupełnij go o wypowiedzi narratora. Pamiętaj o poprawnym zapisie.

Jaki hałas? • No tam, przy krzakach... • Sprawdź, co tam jest, proszę! • Spokojnie, to tylko kot! • Uff, a ja myślałam, że to coś groźnego.

– Słyszałeś ten hałas? – zapytała Ola, przystając nagle.

Zadanie 8. ..... | 7 p.

Przy każdym przykładzie zapisz numer odpowiadającej mu zasady.

1 – kultura **2** – bezpieczeństwo **3** – poszanowanie własności

_____ Nie kopiuję wypracowań.

_____ Nie hejtuję i nie wyśmiewam innych osób.

_____ Zasłaniam kamerkę w laptopie, gdy jej nie używam.

_____ Wylogowuję się z konta po zakończeniu pracy na szkolnym komputerze.

_____ Jeśli przepisuję czyjąś wypowiedź, stosuję cudzysłów i podaję jej autora.

_____ Nie pobieram gier, książek i filmów z nielegalnych serwisów, które nie płacą twórcom.

_____ Przepraszam, jeśli kogoś uraziłem swoim komentarzem.

Sprawdź swój wynik

38–47 p.	Wspaniale! Sprawdzian nie powinien sprawić Ci żadnych trudności!
26–37 p.	Dobrze, ale poćwicz jeszcze trochę.
0–25 p.	Niektóre zagadnienia sprawiają Ci trudność, warto je powtórzyć.

Odpowiedzi i punktacja zadań

Quiz – powtórzenie

Samodzielnie oceń, które z poniższych umiejętności opanowałaś / opanowałeś bardzo dobrze, a nad którymi musisz jeszcze popracować.

Samoocena

	Umiem dobrze	Umiem częściowo	Nie umiem	Sprawdź w podręczniku
Zapisuję dialog, stosując właściwe znaki interpunkcyjne.	☐	☐	☐	s. 239
Nazywam wypowiedzenie zawierające czasownik w formie osobowej.	☐	☐	☐	s. 241
Wyjaśniam, co to jest równoważnik zdania, i podaję jego trzy przykłady.	☐	☐	☐	s. 241
Tworzę plan wydarzeń do tekstu.	☐	☐	☐	s. 248–249
Wiem, czym są synonimy i antonimy, i umiem podać ich przykłady.	☐	☐	☐	s. 250–251
Wskazuję, która para słów to synonimy, a która to antonimy: *szorstki – gładki*, *warzywo – jarzyna*.	☐	☐	☐	s. 250–251
Korzystam z zasobów w internecie w sposób praktyczny i twórczy.	☐	☐	☐	s. 265–267
Rozumiem, czym są prawa autorskie i dlaczego należy je szanować.	☐	☐	☐	s. 267

Kupię, sprzedam, zamienię – więc niezbędne ogłoszenie!

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Ogłoszenie służy do informowania odbiorców np. o zgubie, o chęci kupna lub sprzedaży, o planowanym wydarzeniu. Należy podać w nim dokładne informacje dotyczące przedmiotu, wydarzenia lub oferty, a także wskazać sposób kontaktu (np. numer telefonu, e-mail). Warto wyróżnić najważniejsze informacje.

1. Podpisz elementy ogłoszenia.

2. Rozwiąż rebus, a poznasz synonim słowa *ogłoszenie*.

Hasło: _____

3. Leon i Weronika chcą zamieścić ogłoszenia. Zastanów się, jakie ważne informacje pominęli. Przepisz ich ogłoszenia, uzupełniając je o brakujące dane.

a) Wymienię się pocztówkami; zbieram te z widokiem przedwojennej Warszawy.

b) Wczoraj zgubiłam zielony prostokątny piórnik zamykany na suwak. Znalazcę proszę o kontakt.

4. Przeczytaj ogłoszenie i podkreśl tylko te informacje, które są w nim niezbędne.

Od pięciu lat jestem właścicielem uroczej suczki Luny, która ostatnio doczekała się szczeniąt. Niestety, nie mogę ich zatrzymać, dlatego oddam w dobre ręce trzy dwumiesięczne psiaki.
Są cudowne! Mógłbym przyglądać się im bez końca. Jeden z piesków jest ciemnobrązowy, a dwa pozostałe mają jaśniejszą sierść.
Luna to troskliwa matka i wciąż wodzi wzrokiem za maluchami.

Rano mam wiele zajęć, ale po południu jestem dostępny. Proszę dzwonić po godz. 16.00, tel. 109 109. Odbiór szczeniąt w Augustowie, ul. Litewska.

W ogłoszeniu ważne są przedmiot ogłoszenia i dane kontaktowe. Informacje o uczuciach i mało istotne fakty należy pominąć.

5. Przeczytaj wiersz. W imieniu bohaterów utworu napisz ogłoszenie. Wykorzystaj informacje z tekstu oraz wymyśl te, których brakuje.

Agnieszka Frączek

Ogłoszenie drobne

Młodzi, spokojni, ona i on,
pragną wynająć gustowny dom.
Dom z pełną miską i z wygodami,
współlokatorzy mile widziani –
nie muszą piękni być jak z obrazka,
lecz dobrze, gdyby umieli głaskać,
gdyby wiedzieli, że każdy kot
ma święte prawo do dzikich psot,
i gdyby jeszcze, przynajmniej czasem,
zechcieli zmienić w kuwecie piasek.

Kotostrofy, czyli o kotach strofy,
Warszawa 2012.

Jaki cudowny widok... Opisujemy krajobraz

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Opis krajobrazu rozpocznij od wskazania cech okolicy – czy np. są to góry, wybrzeże czy miasto. Określ porę dnia i roku. Zacznij od ogólnego widoku i stopniowo przechodź do szczegółów.

Opisz to, co widzisz, np. od lewej do prawej strony, lub zacznij od centralnej części widoku i przejdź do elementów znajdujących się po bokach oraz w oddali.

Użyj przymiotników, dzięki którym opiszesz barwy krajobrazu i cechy przestrzeni. Sprawią one, że wypowiedź będzie bardziej plastyczna i urozmaicona. Na końcu uwzględnij nastrój i emocje, jakie wywołuje w Tobie opisywany krajobraz.

1. Uzupełnij opis krajobrazu podanymi wyrazami. Następnie zaproponuj inne przymiotniki, którymi także można by uzupełnić ten opis.

wysoki • drewniany • olbrzymi • zielony • brązowy • pomarańczowy • cudowny

Przede mną roztacza się _____ / _____ widok.

Na pierwszym planie widać _____ / _____ ławkę.

Ma ona kolor _____ / _____. Po prawej stronie

znajdują się _____ / _____ lipy. Na ich gałęziach

powiewają _____ / _____ liście. Po lewej stronie

znajduje się _____ / _____ głaz. W oddali widać

zachodzące słońce, które ma kolor _____ / _____.

Bardzo podoba mi się ten widok, kojarzy mi się ze spokojem i relaksem.

2. Wyobraź sobie, że jesteś na wystawie. Przyjrzyj się poniższym obrazom i odpowiedz na pytania.

1

◀ Pieter Mulier starszy, *Wrak statku na wzburzonym morzu*

2

◀ Józef Marszewski, *Okolice Wilna – krajobraz z rzeką*, 1872

a) Jakimi przymiotnikami opisałabyś / opisałbyś te widoki? Przymiotniki pasujące do obrazu nr 1 podkreśl na niebiesko, a te pasujące do obrazu nr 2 – na czerwono.

sielski • zachwycający • spektakularny • niepokojący • pogodny • słoneczny • łagodny • dynamiczny • mroczny • monotonny • letni • spokojny • interesujący • tajemniczy • dramatyczny

b) Jakie barwy dominują na każdym z obrazów? Zapisz je.

1) _____

_____

2) _____

_____

c) Wybierz jeden z obrazów i przygotuj opis krajobrazu. Pamiętaj o odpowiedniej kompozycji tekstu.

3. Przyjrzyj się poniższym zdjęciom i je opisz. W każdym opisie użyj trzech określeń. Opowiedz, jakie uczucia wzbudzają w Tobie poniższe widoki.

1

2

4. Co możemy zrobić, by zapobiegać niszczeniu przyrody i krajobrazu i zachować jak najwięcej miłych dla oka widoków? Napisz zwięzłą odpowiedź.

Wybierzmy się gdzieś w świat. Pisownia nazw geograficznych

zadanie interaktywne

Pamiętaj, że...

Wielką literą zapisujemy:
- nazwy planet, państw, miast, regionów, dzielnic, ulic, gór i rzek, np. *Mars*, *Polska*, *Kraków*, *Wielkopolska*, *Wola*, *ul. Książęca*, *Tatry*, *Wisła*;
- wielowyrazowe nazwy geograficzne, np. *Morze Śródziemne*, *Morze Bałtyckie*, *Morze Barentsa*, *Góra Kościuszki*, *Wyżyna Śląska* (ale: *jezioro Śniardwy*, *wyspa Uznam*, *morze Bałtyk*);
- nazwy mieszkańców państw, np. *Polak*, *Brazylijka*, *Łotysz*; a zgodnie z nowymi regułami pisowni również nazwy mieszkańców miast, dzielnic, osiedli i wsi, np. *Gdańszczanin*, *Lublinianka*, *Mokotowianin*, *Nowohucianin*, *Pogorzelanka*.

Małą literą zapisujemy przymiotniki utworzone od nazw geograficznych, np. *europejski*, *polski*, *niemiecki*, *krakowski*.

1. Przyjrzyj się poniższym zdjęciom. Z jakimi państwami kojarzą Ci się przedstawione zabytki? Podpisz zdjęcia nazwami państw.

2. Przeczytaj tekst i wykonaj poniższe polecenia:

- **zieloną** linią podkreśl nazwy gór i łańcuchów górskich;
- **niebieską** pętlą otocz nazwy mórz;
- **czerwoną** falistą linią podkreśl nazwy państw, ich mieszkańców oraz nazwy miast.

Dotarliśmy do Chorwacji, a dokładnie do Dubrownika. Jak się domyślacie, temperatura jest wysoka. Dosłownie rozpływamy się z gorąca. Chorwaci to bardzo mili ludzie, a w dodatku – co nas bardzo zaskoczyło – wiele rozumieją po polsku. Wytłumaczyliśmy im, że przyjechaliśmy z Polski i że na co dzień mieszkamy we Wrocławiu. Wiedzieli, że nasz kraj leży nad Morzem Bałtyckim. Powiedzieliśmy im, że w Polsce mamy też trzy łańcuchy górskie: Karpaty, Sudety i Góry Świętokrzyskie. Okazało się, że z Chorwatami łączy nas bardzo wiele. Kraj ma dostęp do Morza Adriatyckiego, a jego południowa część leży w Górach Dynarskich. Jutro planujemy odpocząć nad wodą i spróbować miejscowych specjałów!

3. Podane nazwy wpisz do tabeli. Zastosuj poprawny zapis wielką lub małą literą.

BELG • DUNAJ • WIELKI STAW • POZNANIANKA • WYSPA WOLIN • POLKA • URUGWAJCZYK • OCEAN ATLANTYCKI • OPOLANIN • KANADYJKA • RZESZOWIANKA • CYPR • JEZIORO MAMRY

Nazwy mieszkańców państw	
Nazwy mieszkańców miast	
Nazwy geograficzne	

4. Utwórz przymiotniki od podkreślonych nazw geograficznych.

- Uwielbiam Hiszpanię – szczególnie _____ zabytki i plaże.
- Cieszę się, że pojadę do Gdańska – _____ uliczki są takie urokliwe!
- Lubię Chiny za smaczną kuchnię – często gotuję _____ dania.
- Byłam na nartach w Czechach – _____ stoki narciarskie budzą podziw.

5. Od podanych nazw dzielnic i wsi utwórz nazwy ich mieszkańców lub mieszkanek.

- Podgórze (dzielnica Krakowa) – _____
- Widzew (dzielnica Łodzi) – _____
- Oliwa (dzielnica Gdańska) – _____
- Chochołów (wieś) – _____
- Zalipie (wieś) – _____
- Koniaków (wieś) – _____

Pamiętaj, że zgodnie z nowymi regułami pisowni nazwy mieszkańców miast, dzielnic, osiedli i wsi piszemy wielką literą.

6. Przeczytaj wypowiedzi nastolatków z różnych krajów. Uzupełnij ich wypowiedzi podanymi nazwami geograficznymi.

Niemen • Morze Śródziemne • Litwa • Jezioro Bodeńskie • Hiszpania • Berlin

Cześć! Jestem Carlos. Pochodzę z _____.

Mieszkam w Walencji, która leży nad _____.

Cześć! Jestem Lea, urodziłam się w stolicy Niemiec – _____.

W te wakacje wybieram się nad malownicze _____ _____ leżące u podnóża Alp.

Hej! Mam na imię Gabija. Mieszkam z rodzicami i siostrą w Wilnie, które jest stolicą _____. Przez nasz kraj przepływa rzeka _____.

Ahoj, przygodo! Powtórzenie wiadomości o częściach mowy

zadanie interaktywne

1. Wybierz poprawną formę czasownika.

a) 3 os., liczba mnoga, rodzaj niemęskoosobowy, czas przeszły

☐ idą ☐ poszły ☐ pójdą

b) 1 os., liczba pojedyncza, rodzaj –, czas przyszły

☐ napisałem ☐ napiszę ☐ piszą

c) 1 os., liczba mnoga, rodzaj męskoosobowy, czas przeszły

☐ czytamy ☐ czytaliśmy ☐ przeczytamy

2. Utwórz wskazaną formę czasownika od bezokolicznika *czytać*.

▶ 2 os., liczba mnoga, rodzaj niemęskoosobowy, czas przeszły

▶ 3 os., liczba pojedyncza, rodzaj –, czas teraźniejszy

▶ 1 os., liczba mnoga, rodzaj niemęskoosobowy, czas przyszły

3. Wskaż szereg, w którym są tylko bezokoliczniki.

A. kraść, piec, kupili
B. zjawić się, biec, gryźć
C. dzielimy, robić, spać
D. przywitały, zjedzono, mawiać

4. W którym punkcie zapisano formę czasownika *pisać* w 2. osobie liczby mnogiej, w czasie przeszłym, w rodzaju męskoosobowym? Zaznacz poprawną odpowiedź.

A. pisał
B. pisaliście
C. pisałyście
D. napiszecie

5. Jak brzmi bezokolicznik od czasownika *zrobiłem*? Zaznacz poprawną odpowiedź.

A. robić
B. zrobić
C. robienie
D. zrobiono

6. W poniższym tekście zaznacz wszystkie rzeczowniki rodzaju żeńskiego.

Drogie Dziewczyny!

Miejcie odwagę sięgać po swoje marzenia i wierzyć w siebie. Każda z Was ma w sobie mądrość, ciekawość i wyjątkową energię do odkrywania świata. Każda decyzja, nawet ta trudna, przybliża Was do dojrzałości.
Niech wytrwałość i pewność siebie prowadzą każdą z Was ku własnej, pięknej historii.

7. Zapisz nazwę przypadka, w którym występuje podkreślony wyraz.

- Nie ma zeszytu. → _____
- Przyglądam się psu. → _____
- Widzę samochód. → _____
- Poszłam do kina z koleżankami. → _____

8. Wpisz w luki brakujące formy związków wyrazowych.

M.	_____	_____
D.	_____	wygodnych foteli
C.	_____	_____
B.	_____	_____
N.	nocną lampką	_____
Ms.	_____	_____
W.	_____	_____

9. Uzupełnij zdania. W każdą lukę wpisz przymiotnik, tak aby utworzyć poprawne związki wyrazowe.

- Babcia zawsze pomaga innym i jest bardzo dobra. Ma _____ serce.
- Strażak podczas akcji zachował _____ krew i uratował ludzi.
- To był tylko _____ przypadek, że spotkaliśmy się w sklepie.
- Przed świętami mama ma _____ ręce roboty.

10. Wskaż zestaw, w którym wszystkie przymiotniki są w rodzaju nijakim.

A. smaczny sok, smaczne danie
B. smaczne mleko, smaczny owoc
C. smaczne potrawy, smaczny deser
D. smaczne jabłko, smaczne kakao

11. Do podanych wyrazów dopisz inne części mowy.

Przymiotnik	Rzeczownik	Czasownik
senny		
		marudzić
	kąpiel	

12. Wpisz w każdą lukę propozycję brakującego wyrazu i zapisz, jaka to część mowy.

- W gęstym lesie _____ sowy.

  Część mowy: _____

- Na półce stoi _____ wazon.

  Część mowy: _____

- Podczas burzy usłyszeliśmy głośny _____ .

  Część mowy: _____

- W skansenie oglądaliśmy _____ zagrody.

  Część mowy: _____

Jak szukać wiarygodnych informacji w internecie?

Pamiętaj, że...

Aby znaleźć **wiarygodne informacje** w internecie, warto korzystać ze sprawdzonych wyszukiwarek, zwracać uwagę na adres strony, autora, datę publikacji oraz podane źródła. Dobrze jest porównywać informacje z kilku miejsc, uważać na fałszywe wiadomości i podejrzane linki, a w razie wątpliwości poprosić o pomoc dorosłych.

1. Każda strona ma swój unikalny adres. Połącz końcówkę adresu z odpowiednim opisem.

.gov.pl	instytucje naukowe i uniwersytety
.org.pl	strony rządowe i oficjalne
.edu.pl	organizacje pozarządowe (non profit)

2. Przeczytaj tekst. Podkreśl w nim fragmenty, które świadczą o niskiej wiarygodności przekazu. Wyjaśnij, w jaki sposób autor próbuje wpływać na czytelników.

Opaska Bystrzaka – sekret szkolnych sukcesów

Podobno uczniowie, którzy noszą tę opaskę, dostają tylko piątki i szóstki. Eksperci twierdzą, że już po tygodniu używania pamięć staje się dwa razy lepsza. Jeśli nie będziesz jej nosić, możesz mieć problemy w szkole! Nie zwlekaj – zamów opaskę już dziś. Tylko teraz w naszym sklepie internetowym trwa wyjątkowa promocja!

3. Szukasz informacji o tym, jakie filmy są wyświetlane teraz w kinach. Znajdujesz artykuł z 15 maja 2024 roku. Czy ta informacja jest dla Ciebie użyteczna? Uzasadnij krótko.

4. Przeanalizuj informacje w tabeli. Zaznacz **P**, jeśli informacja jest prawdziwa, albo **F** – jeśli jest fałszywa.

Zdjęcia w internecie zawsze przedstawiają prawdziwe osoby i wydarzenia.	**P**	**F**
Każdy blog zawiera fałszywe informacje.	**P**	**F**
Warto porównywać informacje na ten sam temat z różnych źródeł.	**P**	**F**
Popularność treści (dużo udostępnień) oznacza, że są one prawdziwe.	**P**	**F**

5. Narysuj w ramce symbol (np. tarczę lub lupę), który będzie Ci przypominał o sprawdzaniu informacji w internecie. W środku wpisz najważniejsze słowo z lekcji.

6. Wyobraź sobie, że Twój kolega znalazł w sieci taką informację: „Od przyszłego poniedziałku w naszej gminie ruszają darmowe warsztaty z programowania gier dla uczniów szkół podstawowych. Zapisy trwają na stronie Urzędu Miasta”.
Napisz, co należałoby zrobić, aby sprawdzić, czy ta informacja jest prawdziwa i aktualna.

Ortograficzny miks

zadanie interaktywne

1. Wpisz w luki poprawne formy podanych czasowników w czasie teraźniejszym.

– Mam na imię Paweł. (Pracować) _____

na budowie. (Kierować) _____ pracami

kilkuosobowej ekipy, która (murować) _____

budynki, a także (remontować) _____ mieszkania

i domy. Moi pracownicy (tynkować) _____

i (malować) _____ ściany.

– Jestem Marta. (Organizować) _____ sesje

zdjęciowe i (fotografować) _____ moich

klientów. Następnie (kadrować) _____

i (retuszować) _____ zdjęcia.

(Pasjonować) _____ mnie też fotografowanie

przyrody i zwierząt.

2. Podkreśl wyrazy, w których *rz* występuje po spółgłoskach *p*, *b*, *t*, *d*, *k*, *g*, *ch*, *j*, *w*.

dworzec • krzak • drzewo • korzeń • grzyb • krokomierz • trzonek • przyjaciel • wrzesień • gorzki • marzenie • chrzan • marynarz • brzytwa

3. Zapisz dziewięć własnych propozycji wyrazów, w których *rz* występuje po spółgłoskach *p*, *b*, *t*, *d*, *k*, *g*, *ch*, *j*, *w*.

_____

_____

_____

4. Ułóż trzy zdania, w których wykorzystasz co najmniej dziewięć z poniższych wyrazów.

żaba • żuraw • żubr • żółw • żonkil • żyto • ścieżka • żart • rożek •
dłużej • bliżej • wyżej • niżej • odważnie • uważnie • poważnie • rozważnie

5. Odszukaj na obrazku jak najwięcej elementów krajobrazu, przedmiotów oraz zwierząt, w których nazwach kryją się trudności ortograficzne. Zapisz te nazwy na marginesie według wzoru.

chrząszcz

6. Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub **F** – jeśli jest fałszywe.

W pisowni wyrazów *wrzątek* i *morze* stosujemy tę samą zasadę ortograficzną.	**P**	**F**
W wyrazach *hipoteza* i *hipermarket* ma zastosowanie ta sama zasada ortograficzna.	**P**	**F**

7. Uzupełnij tabelę. Wpisz w rubryki po jednym wyrazie z każdej kategorii zawierającym podaną literę.

Zawiera literę	**Kategoria**		
	Potrawa / Jedzenie	**Zawód / Profesja**	**Przedmiot**
ó			
u			
ż			
rz			
ch			
h			

8. W każdym punkcie wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

a) W którym z podanych wyrazów *rz* zapisano zgodnie z tą samą szczegółową zasadą ortograficzną co w wyrazie *piłkarz*?

A. orzeł
B. murarz
C. krzak
D. rzeka

b) W którym z podanych wyrazów *ż* zapisano zgodnie z tą samą szczegółową zasadą ortograficzną co w wyrazie *stożek*?

A. każdy
B. żwawo
C. żabka
D. nóżka

Zastanów się, dlaczego w danym słowie zapisujemy *rz* lub *ż*. Czy np. wynika to z sąsiedztwa określonej litery, występowania cząstki wyrazowej, czy z wymiany na inną literę w wyrazach pokrewnych.

Podsumowanie rozdziału VII

Zadanie 1. ..... | 12 p.

Wzbogać opis tak, aby był ciekawszy i bardziej szczegółowy. Do każdego rzeczownika dopisz przynajmniej jeden przymiotnik.

Byliśmy na spacerze w lesie. Dokoła szumiały drzewa. Słońce świeciło i była pogoda. Wiał wiatr. Szliśmy ścieżką w stronę jeziora. Słyszeliśmy szum wody i śmiech dzieci.

Zadanie 2. ..... | 4 p.

W każdym szeregu wykreśl wyraz, który nie pasuje do pozostałych. Dopisz własny przykład, tak aby stworzyć harmonijną grupę.

a) pies – kot – biegnie – koń _____

b) las – okno – konie – dom _____

c) kot – pies – dziewczynka – stół _____

d) biegnie – skacze – spał – idzie _____

Zadanie 3. ..... | 6 p.

Ułóż zdania zgodnie z podanymi schematami. Każda cyfra oznacza inną część mowy:
1 – rzeczownik, 2 – czasownik, 3 – przymiotnik.

- 3 – 1 – 2

- 3 – i – 3 – 1 – 2

- 1 – 2 – o – 1

- 1 – 2 – do – 1

- 3 – 1 – 2 – do – 1

- 1 – 2 – 3 – 1

Zadanie 4. ..... | 6 p.

W każdej parze zaznacz to wyrażenie, które piszemy wielką literą.

- MORZE BAŁTYCKIE / SŁONE MORZE
- MIASTO WARSZAWA / STARE MIASTO
- OCEAN ATLANTYCKI / GŁĘBOKI OCEAN
- JEZIORO GOPŁO / CZYSTE JEZIORO
- ULICA SZKOLNA / DŁUGA ULICA
- PUSTYNIA LIBIJSKA / GORĄCA PUSTYNIA

Zadanie 5. ..... | 3 p.

Chcesz napisać referat o przyrodzie Tatrzańskiego Parku Narodowego i jej ochronie. Zaznacz trzy hasła, które wpiszesz w wyszukiwarkę, aby otrzymać trafne wyniki.

- Góry w Polsce
- TPN – ochrona przyrody zasady
- Parki narodowe na Podhalu
- Jak dbać o faunę i florę TPN?
- Flora i fauna Tatr opracowanie
- Atrakcje turystyczne w Zakopanem
- Pogoda w górach
- Tatrzański Park Narodowy – szlaki

Zadanie 6. ..... | 5 p.

Pani Lucyna podczas zakupów w sklepie zgubiła portfel. Napisz ogłoszenie, w którym prosi uczciwego znalazcę o jego zwrot.

Zadanie 7. ..... | 3 p.

Ponumeruj elementy w kolejności od najbliższego do najdalszego. Wpisz cyfry 1 (najbliżej), 2 (środek), 3 (najdalej).

[_____] Białe żagle jachtów ledwo widoczne na horyzoncie.

[_____] Wilgotny, złocisty piasek pod moimi stopami.

[_____] Spienione fale uderzające o brzeg kilka metrów dalej.

Zadanie 8. ..... | 5 p.

Przekształć zdania, zachowując ich sens. Zastąp powtarzające się słowa innymi czasownikami (np. *rozpościera się*, *widnieje*, *góruje*).

▶ W dolinie jest gęsta mgła.

▶ Wzdłuż drogi są wysokie topole.

▶ Dokoła rynku są kolorowe domy.

▶ Nad polami są ciemne chmury.

▶ Na wzburzonym morzu są wysokie fale.

Sprawdź swój wynik

38–44 p.	Wspaniale! Sprawdzian nie powinien sprawić Ci żadnych trudności!
26–37 p.	Dobrze, ale poćwicz jeszcze trochę.
0–25 p.	Niektóre zagadnienia sprawiają Ci trudność, warto je powtórzyć.

Odpowiedzi i punktacja zadań

Quiz – powtórzenie

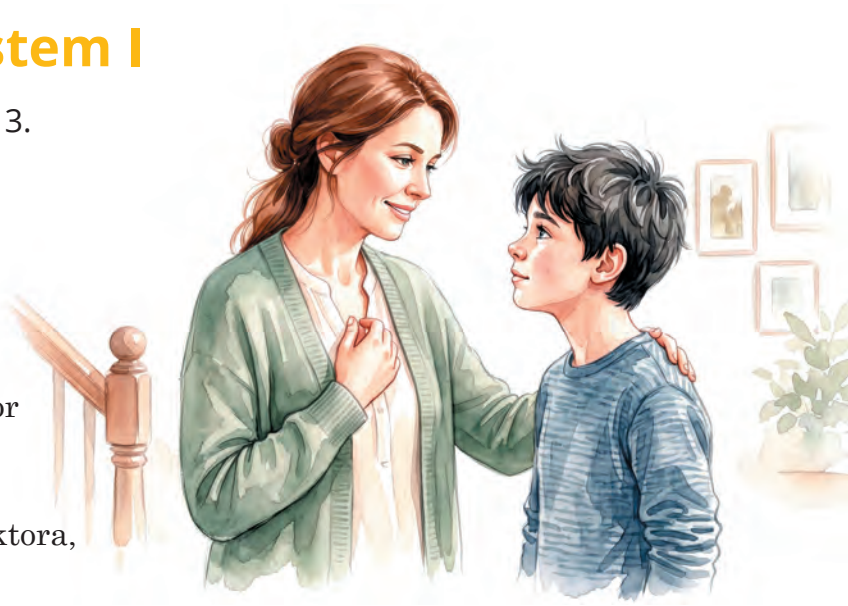
Samodzielnie oceń, które z poniższych umiejętności opanowałaś / opanowałeś bardzo dobrze, a nad którymi musisz jeszcze popracować.

Samoocena

	Umiem dobrze	Umiem częściowo	Nie umiem	Sprawdź w podręczniku
Wymieniam najważniejsze informacje, które trzeba napisać w ogłoszeniu.	☐	☐	☐	s. 276–277
Tworzę opis krajobrazu.	☐	☐	☐	s. 288–289
Używam różnorodnego słownictwa w opisie krajobrazu.	☐	☐	☐	s. 288–289
Poprawnie zapisuję nazwy geograficzne.	☐	☐	☐	s. 291
Podaję pięć przykładów nazw mieszkańców, które zapisujemy wielką literą.	☐	☐	☐	s. 291
Poprawnie zapisuję przymiotniki utworzone od nazw kontynentów, państw i miast.	☐	☐	☐	s. 291
Rozpoznaję w wypowiedzeniach poznane części mowy.	☐	☐	☐	s. 294–296
Podaję przykłady stron internetowych, na których można znaleźć wiarygodne informacje.	☐	☐	☐	s. 297–299
Znam i stosuję podstawowe zasady pisowni wyrazów z trudnościami ortograficznymi.	☐	☐	☐	s. 300–301

Podsumowanie z tekstem I

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–13.

Raquel Jaramillo Palacio[1]

Cudowny chłopak

fragmenty

W sierpniu, pod nieobecność rodziców, zadzwonił pan Tushman[2], wicedyrektor podstawówki, prosząc, by się do niego odezwali. […]

Gdy mama zatelefonowała do dyrektora, słyszałem każde słowo. […]

– Widzisz, w tym roku zaczyna naukę chłopiec, który nigdy dotąd nie chodził do prawdziwej szkoły. […] Pan dyrektor chce, żebyś poznał tego chłopca przed rozpoczęciem nauki.

– Muszę?

– Nie, nie musisz – odparła – ale niełądnie byłoby odmówić, Jack[3].

[…] On jest bardzo fajnym kolesiem. To znaczy jest całkiem rozrywkowy. Na przykład, gdy pani coś mówi, on szepcze mi coś śmiesznego, tak żeby nikt nie słyszał, i pękam ze śmiechu. [...] fajnie z nim być, rozmawiać i w ogóle.

[…] Gdy już go poznałem, właściwie chcę się z nim przyjaźnić. Z początku, muszę przyznać, traktowałem go po przyjacielsku tylko dlatego, że pan Tushman prosił mnie, żeby odnosić się do niego szczególnie miło i w ogóle. Ale teraz sam chcę się kolegować z Augustem. Zawsze śmieje się z moich żartów. Mam również wrażenie, że mogę mu wszystko powiedzieć. Jak bliskiemu przyjacielowi. Gdyby uczniowie wszystkich klas stanęli obok siebie w rzędzie i miałbym wybrać, z kim chcę się kumplować, to wybrałbym Augusta.

R.J. Palacio, *Cudowny chłopak*, tłum. M. Olejniczak-Skarsgård, Warszawa 2017.
Copyright © 2012 by R.J. Palacio. Reprinted by permission of R.J. Palacio

1. Zaznacz właściwą odpowiedź.

Które zdanie określa stosunek Jacka do Augusta?

A. Jack nie chce przyjaźnić się z Augustem, ponieważ go nie lubi.

B. Jack chce się przyjaźnić z Augustem, ponieważ prosił go o to pan Tushman.

C. Jack chce się przyjaźnić z Augustem, ponieważ można mu wszystko powiedzieć.

D. Jack nie chce przyjaźnić się z Augustem, ponieważ kolega rozprasza go podczas lekcji.

[1] czytaj: rakel haramijo palasjo
[2] czytaj: taszmen
[3] czytaj: dżek

2. Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo **F** – jeśli jest fałszywe.

Mama nakłoniła Jacka do nawiązania znajomości z Augustem na prośbę pana Tushmana.	**P**	**F**
Jack twierdzi, że August jest bardzo zabawnym chłopcem.	**P**	**F**
August nie jest godny zaufania, ponieważ nie potrafi dochować tajemnicy.	**P**	**F**

3. Kiedy zmienił się stosunek Jacka do Augusta? Odszukaj właściwy fragment w tekście i zapisz swoją odpowiedź.

4. Opisz własnymi słowami, co sprawiło, że Jack polubił Augusta. Jak Jack czuł się w jego obecności? Odwołaj się do konkretnych sytuacji opisanych w tekście.

5. Uzupełnij tabelę. Policz, ile jest liter, głosek i sylab. Zapisz te liczby.

Wyraz	Litery	Głoski	Sylaby
chłopcy			
wicedyrektor			
śmiech			
przyjaciel			

6. Wypisz z tekstu po dwa wyrazy, w których

a) *ó* wymienia się na *o*, *e* lub *a*.

b) występuje *ó* niewymienne.

7. Wyobraź sobie, że August i Jack biorą udział w szkolnym konkursie wiedzy z gramatyki i ortografii. Poprawność odpowiedzi oznacz we właściwej kolumnie. Który chłopiec podał więcej poprawnych odpowiedzi?

+ / –	August	+ / –	Jack
	u piszemy zawsze na końcu wyrazu		*u* piszemy zawsze na początku wyrazu
	w wyrażeniu *chłopięca przyjaźń* występuje pięć sylab		w wyrażeniu *chłopięca przyjaźń* występuje sześć sylab
	na początku wyrazów zawsze piszemy *ó*		*ó* piszemy na początku tylko niektórych wyrazów
	w wyrazie *słyszałem* występuje osiem głosek		w wyrazie *słyszałem* występuje dziesięć głosek
	wiadomość: *Hej Mamo! Czy pamiętasz że dziś jest wywiadówka?* jest zapisana zgodnie z zasadami interpunkcji		wiadomość: *Hej Mamo! Czy pamiętasz że dziś jest wywiadówka?* jest zapisana niezgodnie z zasadami interpunkcji

Chłopcem, który wygrał konkurs, jest _____

8. Wciel się w rolę gramatycznego detektywa. Znajdź w tekście pięć rzeczowników, a następnie określ ich liczbę i rodzaj.

Rzeczownik	Liczba	Rodzaj

9. Wypisz z tekstu trzy przykłady rzeczowników w dopełniaczu.

10. August i Jack mają kłopot z zapamiętaniem kolejności przypadków. Zapisz przy każdym wyrazie skrót przypadka, w którym dany wyraz występuje. Ułóż odmienione wyrazy w kolejności od mianownika do wołacza.

rodziców _____ _____

rodzicach _____ _____

rodzice _____ _____

rodzice _____ _____

rodzicami _____ _____

rodzicom _____ _____

rodziców _____ _____

11. W podanych zdaniach znajdź czasowniki w formie osobowej. Podkreśl je, a następnie określ ich osobę, liczbę, rodzaj i czas.

a) Gdy mama rozmawiała z dyrektorem, słyszałem każde słowo.

b) Pan Tushman prosił mnie, żeby odnosić się do niego szczególnie miło.

12. Wyobraź sobie, że zmieniłaś / zmieniłeś szkołę. Jedna z osób w klasie udzieliła Ci szczególnego wsparcia. Przygotuj dla niej podziękowanie.

13. Jaki – Twoim zdaniem – powinien być prawdziwy przyjaciel? Napisz kilkuzdaniową wypowiedź na ten temat.

Podsumowanie z tekstem II

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–10.

Adam Wajrak

Jak z pomocą dzięcioła fotografowałem liski

fragmenty

Wczesną wiosną kilkaset metrów od naszego domu, koło wielkiego świerka tuż przy leśnej drodze, ktoś zaczął prace ziemne. Co parę dni pojawiała się nowa nora, a przy niej góra świeżo wykopanego piasku. Nie było wiadomo, kto jest głównym inwestorem[1], bo na piasku widziałem tropy jenota[2], innym razem lisa oraz borsuka. W końcu jednak jenoty sobie poszły, borsuk zajął się inną norą 100 m dalej, a kompleks nor pod świerkiem opanowały lisy.

W puszczy, gdzie polują na nie myśliwi […], lisy są szalenie ostrożne. To nie takie lisy jak w Warszawie, Poznaniu czy innym dużym mieście, które za dnia potrafią wejść do ogrodu i wyjeść psu karmę z miski lub pogonić kota. Nasze lisy unikają niepotrzebnych kontaktów, bo może się to dla nich źle skończyć.

Tymczasem ja marzyłem o zrobieniu zdjęć małym liskom. […] Od końca maja, kiedy młode powinny wychodzić z domu i poznawać świat, odwiedzałem norę. Czaiłem się przy niej godzinami, a liski zobaczyłem tylko raz, przez kilka sekund, gdy było bardzo, bardzo ciemno. Na mój widok czmychnęły do nory. Nic nie dały godziny czekania w specjalnym maskowaniu spryskanym sprayem udającym zapach jelenia. Liski nie wychodziły.

Ale przecież muszą kiedyś wystawiać głowy – na przykład wtedy, kiedy do nory przychodzi matka […].

Matka nie zostaje długo, bo biegnie dalej polować, ale dla lisków jej pojawienie się to gwarancja, że nie ma nieprzyjaciół w okolicy i chwilę można się przy norze pobawić.

A dla mnie to znakomita okazja do [zrobienia] fotografii. Kłopot w tym, że jest tam bardzo gęsty las. Żeby zobaczyć, jak lisica wraca do nory, musiałbym być tuż obok. A jak będę blisko, to dorosły lis nie przyjdzie i małe liski nie wyjdą z nory. Kółko się zamyka.

Na szczęście z pomocą przyszedł dzięcioł duży, który tuż obok, w starej osice[3], wykuł sobie dziuplę i wychowywał młode. Jak każdy ptak, który wychowuje młode, niezwykle się denerwował, gdy widział lisa. Nie miało znaczenia, że ten w żaden sposób nie mógł się dostać do dziupli i młode były bezpieczne. Dla dzięcioła lis to drapieżnik[4] i na jego widok strasznie się drze.

---

[1] inwestor – osoba przeznaczająca pieniądze na jakiś cel, np. na realizację budowy; tu: zwierzę, które rozpoczęło budowanie nory

[2] jenot – nieduży ssak wyglądem przypominający szopa; ma gęste, puszyste futro, długi tułów, dość krótkie nogi i szpiczasty pyszczek

[3] osika – rodzaj topoli o smukłym pniu i niewielkich okrągłych liściach

[4] drapieżnik – zwierzę, które poluje na inne zwierzęta i żywi się ich mięsem

Trzymałem się więc z dala od nory, a kiedy słyszałem zdenerwowanego dzięcioła, odczekiwałem kilka minut i schylony, niczym indiański tropiciel, podchodziłem do lisiego domu. Małe liski przerywały zabawę i bacznie mi się przyglądały. Były cztery, każdy inny, najśmieszniejszy – najmniejszy, który wesoło podskakiwał i zaczepiał większe rodzeństwo, nawet jak byłem tuż obok.

Widać było, że nie za bardzo wiedzą, kim jest ten dziwny dwunożny stwór z trójnogiem zaopatrzonym w potężną rurę, ale wolały nie ryzykować. […] Po kilkudziesięciu sekundach znikały w norze. […] Tylko raz jeden z nich mnie nie zauważył, gapa jeden, i zasnął na górce piasku przy norze. […]

A. Wajrak, *To zwierzę mnie bierze*, Warszawa 2013.

1. Na podstawie powyższego tekstu wpisz poprawne dokończenia zdań.

- W norze niedaleko domu narratora zamieszkały _____ .
- Zwierzęta te żyjące w puszczy są ostrożne i płochliwe, ponieważ _____ .
- Aby nie spłoszyć młodych, narrator zjawiał się w pobliżu nory w _____ .
- Sygnałem, że matka wraca do nory, był _____ .
- Narrator używa określenia *gapa jeden* w odniesieniu do _____ .

2. Kogo ma na myśli Adam Wajrak, gdy pisze: […] *dziwny dwunożny stwór z trójnogiem zaopatrzonym w potężną rurę*? Odpowiedz na pytanie pełnym zdaniem.

_____

_____

_____

_____

3. Uzupełnij zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W zdaniu: *Małe liski przerywały zabawę i bacznie mi się przyglądały*, słowo *bacznie* można zastąpić wyrazem **A** / **B**. Obydwa słowa stanowią parę **C** / **D**.

A. *czule*
B. *czujnie*
C. antonimów
D. synonimów

4. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Zwrot *koło się zamyka* oznacza

A. rzadki przypadek.
B. niespodziewane zdarzenie.
C. sytuację niemożliwą do zmiany.
D. wyjątkowy zbieg okoliczności.

5. Z poniższego fragmentu tekstu wypisz przymiotniki. Określ rodzaj oraz przypadek każdego z nich.

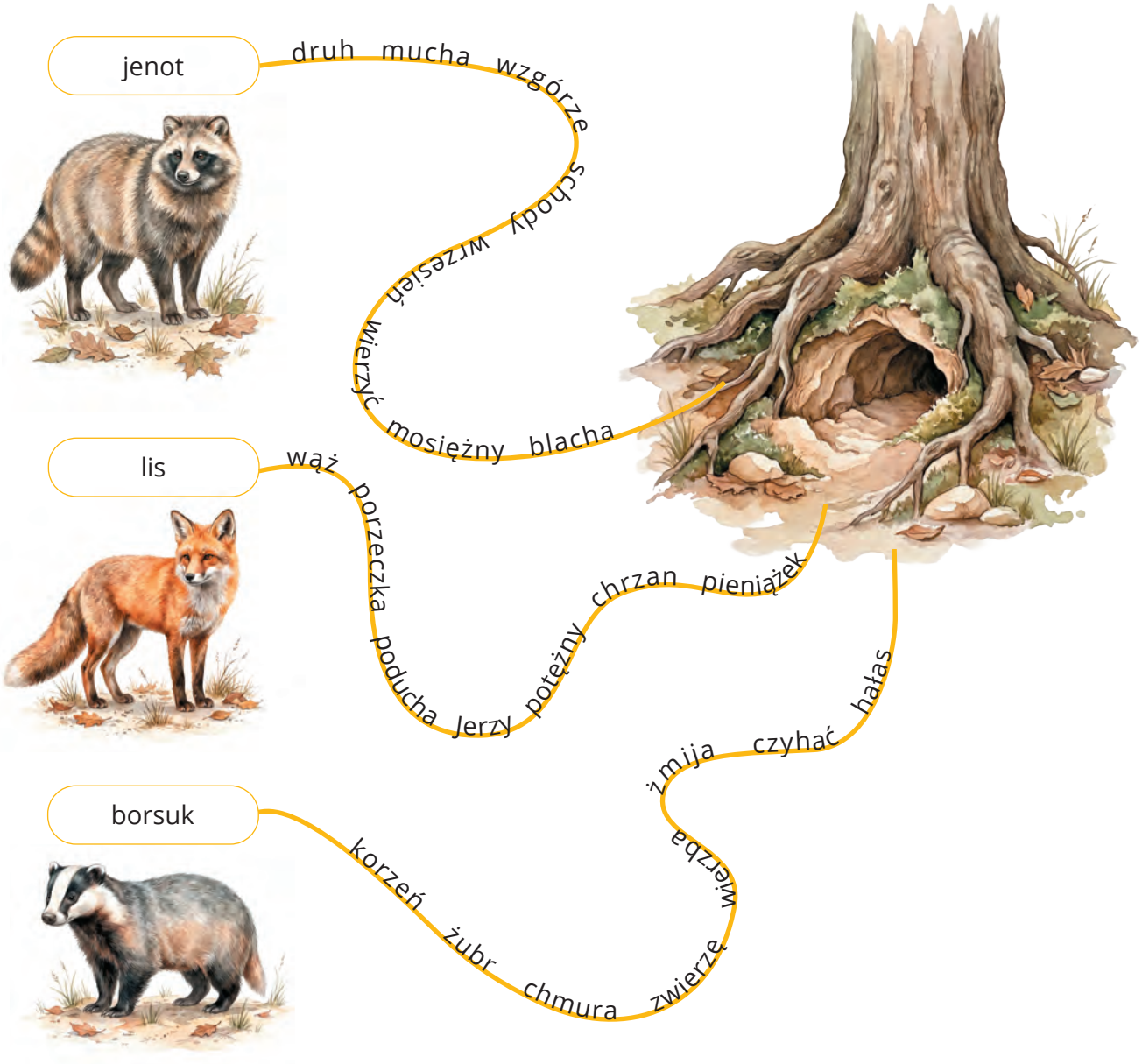
„Wczesną wiosną [...], koło wielkiego świerka tuż przy leśnej drodze, ktoś zaczął prace ziemne. Co parę dni pojawiała się nowa nora [...]. Nie było wiadomo, kto jest głównym inwestorem, bo na piasku widziałem tropy jenota, innym razem lisa oraz borsuka."

6. W pobliżu lasu można się natknąć na różne znaki. Co one oznaczają? Zapisz ich wyjaśnienia z użyciem równoważników zdań.

7. Sprawdź, które ze zwierząt zamieszkuje norę. Prowadzi do niej ścieżka z wyrazami zawierającymi niewymienne *rz*, *ż*, *ch*, *h*. Zamaluj okienko z nazwą właściwego zwierzęcia.

8. W imieniu Klubu Wolontariusza przygotuj ogłoszenie skierowane do uczniów Twojej szkoły na temat akcji *Sprzątanie lasu* przeprowadzanej w Twojej miejscowości.

9. Wyszukaj w dostępnych źródłach informacje na temat lisów i przygotuj notatkę graficzną na ich temat.

10. Na podstawie poniższych fotografii przygotuj opis krajobrazu pt. *Leśna polana o poranku*. Pamiętaj o odpowiedniej kompozycji tekstu i jego podziale na akapity.

Źródła ilustracji i fotografii:

Okładka: (chłopiec) Dmitry Ageev/iStockphoto/Getty Images; (cylinder) Balefire9/iStockphoto/Getty Images; (lizak) skodonnell/iStockphoto/Getty Images; (zielenina), (koronka) Igumenova Svetlana/Shutterstock.com; (szpak) bermuda, cat/iStockphoto/ Getty Images; (sanie) Natalia Samoilova/iStockphoto/Getty Images; (szafa) Iryna_PrShutterstock.com; (lew) Prihatin Prihatin/iStockphoto/Getty Images; (balon) Elena Yakovlieva/iStockphoto/Getty Images

Tekst główny: s. 5 (kobieta w szklarni) Production Perig/Shutterstock.com; **s. 6** (strzałka, chmurka, gwiazdka, strzałka, chorągiewka) masha_stone/Shutterstock.com, (żarówka) DaapStudio/Shutterstock.com, (strzałka) VectorMine/Shutterstock.com, (fioletowa kreska, niebieska strzałka) Evgenia Vasileva//iStockphoto/Getty Images; **s. 9** (krokodyl) Milan Zygmunt/Shutterstock.com, (nosorożec) Shams F Amir/Shutterstock.com, (antylopa) Yash Earth/Shutterstock.com, (mrówkojad) Guillermo Ossa/Shutterstock.com, (lodówka) Inna Kharlamova/iStockphoto/Getty Images; **s. 11** (telefon) twinkipinky/Shutterstock.com, (dziewczynka) Ekaterina Pokrovsky/Shutterstock.com, (avatar) Rexcanor/Shutterstock.com; **s. 13** (wiedźma i Śnieżka) Memo Angeles/Shutterstock.com; **s. 14** (dziewczyna ze słuchawkami) Samuel Borges Photography/Shutterstock.com; **s. 17** (królik) Danielle Kiemel/Moment RF/Getty Images, (wiewiórka) seawhisper/Shutterstock.com, (chór) Ferenc Szelepcsenyi/Shutterstock.com; **s. 18** (żaglówka) Ivonne Wierink/Shutterstock.com, (pocztówka) Krysek/Shutterstock.com, (reklamówka) photka/Shutterstock.com, (kartkówka) PegasuStudio/Shutterstock.com, (parówka) Yevgen Romanenko/Moment RF/Getty Images, (lodówka) ppart/Shutterstock.com, (temperówka) Gelpi/Shutterstock.com, (borówki) R.Tsubin/Moment RF/Getty Images, (ząb) martan/Shutterstock.com, (ryś) GlobalP/iStockphoto/Getty Images, (rów) Ruud Morijn Photographer/Shutterstock.com; **s. 19** (przybory szkolne) DruZhi Art/Shutterstock.com; **s. 21** (żaba) Eric Isselee/Shutterstock.com, (liść z lilią wodną) Rak ter samer/Shutterstock.com, (liść) Laboko/Shutterstock.com, (kamień) photka/Shutterstock.com; **s. 23** (dziewczyna w kapeluszu) maxbelchenko/Shutterstock.com; **s. 26** (dziewczyna z gitarą) Max kegfire/Shutterstock.com, (chłopak pytający o drogę) Pixel-Shot/Shutterstock.com, (chłopcy w słuchawkach) Stock-Asso/Shutterstock.com, (dziewczyna z kobietą) fizkes/Shutterstock.com; **s. 27** (troska o planetę) cruzonstudio/Shutterstock.com; **s. 29** (telefon) Kaspars Grinvalds/Shutterstock.com, (awatary) Paper Trident/iStockphoto/Getty Images; **s. 31** (nauczycielka i uczniowie) wavebreakmedia/Shutterstock.com; **s. 32** reprodukcja Vincent van Gogh „Pokój van Gogha w Arles", (pokój) New Africa/Shutterstock.com; **s. 33** (rysunek pokoju) Aluna1/Shutterstock.com; **s. 34** (ludzie w parku) sitimua/Shutterstock.com; **s. 35** (zamek Czocha) Nessa Gnatoush/Shutterstock.com; **s. 41** (znaczek pocztowy) LenaLaPina/Shutterstock.com; **s. 44** (znaczek pocztowy) LenaLaPina/Shutterstock.com; **s. 46** (szkoła) Heinsdorff Jularlak/Shutterstock.com, (szkoła z dziedzińcem) N.M.Bear/Shutterstock.com, (wiejska szkoła) PhotopankPL/Shutterstock.com; **s. 51** (chmura) Greatgraphics69/Shutterstock.com, (jeż) luboffke/Shutterstock.com, (żyrafa) Semenaka_Maria/Shutterstock.com; **s. 55** (stragan z rybami) Shutterstock AI Generator/Shutterstock.com; **s. 56** (dziewczynka z laptopem) sitimua/Shutterstock.com; **s. 57** (okno przeglądarki) makrushka/Shutterstock.com; **s. 62** (kosz z grzybami) chudoba/iStockphoto/Getty Images, (grzyby) Ewa Pawińska; **s. 67** (kobieta) Asier Romero/Shutterstock.com, (mężczyzna) fizkes/Shutterstock.com; **s. 68** (obrys dłoni) Oleksandr Panasovskyi/Shutterstock.com; **s. 69** (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images; **s. 72** (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images; **s. 74** (grafika do plakatu) Marish/Shutterstock.com, (projekt plakatu) Wojciech Chełchowski; **s. 76** (dziewczyna) A.D.S.Portrait/Shutterstock.com; **s. 77** (Władysław Podkowiński, *Dzieci w ogrodzie* [1892], Muzeum Narodowe w Warszawie) Piotr Ligier/Muzeum Narodowe w Warszawie, (owoce) ftstudio/Shutterstock.com; **s. 78** (sweter) New Africa/Shutterstock.com, (spódnica) Maffi/Shutterstock.com, (buty, torebka) Indigo Photo Club/Shutterstock.com, (skarpety) Khvost/Shutte/Shutterstock.com, (bluza) Febriana Suwarningsih/Shutterstock.com, (spodnie) Lifestyle Travel Photo/Shutterstock.com; **s. 79** (aparat) Maxx-Studio/Shutterstock.com, (wachlarz) Vinnikava Viktoryia/Shutterstock.com, (stary telefon) ER_09/Shutterstock.com; **s. 80** (strudel z jabłkami) Lesyy/iStockphoto/Getty Images; **s. 81** (zastanawiająca się dziewczynka) metamorworks/Shutterstock.com; **s. 82** (dziewczynka rozmawiająca online) insta_photos/Shutterstock.com, (uczniowie na szkolnym korytarzu) ESB Professional/Shutterstock.com, (kobieta z dzieckiem) Africa Studio/Shutterstock.com; **s. 83** (dziewczynka ze skarbonką) Dejan Dundjerski/Shutterstock.com, (zawodnik z piłką) chaoss/Shutterstock.com, (wschód słońca) Beautiful landscape/Shutterstock.com; **s. 84** (choinka) paci77/iStockphoto/Getty Images, (drewniana chatka)

AlyonaZhitnaya/Shutterstock.com, (chodaki) photosync/Shutterstock.com, (chorągiewka) Alhovik/Shutterstock.com, (chochla) doomu/Shutterstock.com, (obłok) Blue Flourishes/Shutterstock.com, (szczupła) Anastassiya Bezhekeneva/Shutterstock.com, (chłód) Arcady/Shutterstock.com, (chałka) studio evasion/Shutterstock.com, (chłopiec z lodem) Flavia Morlachetti/Moment/Getty Images; **s. 87** (dwie dziewczyny) DimaBerlin/Shutterstock.com; **s. 93** (mama z chorą córką) Jose carlos Cerdeno/iStockphoto/Getty Images, (kobieta krojąca warzywa) Olelole/iStockphoto/Getty Images, (chłopiec rozmawiający przez telefon) Allchonok/iStockphoto/Getty Images; **s. 94** (komiks) rys. Katarzyna Urbaniak; **s. 95** (notes) kolotuschenko/iStockphoto/Getty Images, (chłopiec) Sahan Nuhoglu/Shutterstock.com; **s. 96** (kelner) Shift Drive/Shutterstock.com, (badanie lekarskie) Dragana Gordic/Shutterstock.com; **s. 97** (książki) mimomy/Shutterstock.com; **s. 99** (kartka) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images; **s. 100** (chmura) Ewa Pawińska, (dziewczynka w czarnym) helenaak/iStockphoto/Getty Images, (chłopak ze słuchawkami) Vyacheslav Dumchev/iStockphoto/Getty Images, (chłopiec z rudymi włosami) Inside Creative House/iStockphoto/Getty Images, (dziewczyna w okularach) Studia72/iStockphoto/Getty Images, (chłopak w niebieskiej bluzce) Valeriy_G/iStockphoto/Getty Images, (chłopak w okularach) pacfoto/iStockphoto/Getty Images; **s. 109** (siano) Africa Studio/Shutterstock.com, (nos) ideyweb/Shutterstock.com (karteczki) Galina Shafran/iStockphoto/Getty Images; **s. 110** (koty) Litvalifa/Shutterstock.com; **s. 111** (kartka); **s. 112** (Pieter Mulier starszy, *Wrak statku na wzburzonym morzu*), (Józef Marszewski, *Okolice Wilna – krajobraz z rzeką* [1872]) Wilczyński Krzysztof/Muzeum Narodowe w Warszawie; **s. 114** (widok wieżowców) seaonweb/Shutterstock.com, (brudny port) hecke61/Shutterstock.com; **s. 115** (wieża Eiffla) Catarina Belova/Shutterstock.com, (sfinks i piramidy w Gizie) Orhan Cam/Shutterstock.com, (Koloseum) Catarina Belova/Shutterstock.com, (Sagrada Familia) TTstudio/Shutterstock.com; **s. 166** (Dubrownik) DaLiu/iStockphoto/Getty Images; **s. 117** (chłopiec Hiszpan) Khorzhevska/Shutterstock.com, (dziewczyna z Niemiec) franz12/Shutterstock.com, (dziewczyna z Litwy) RossHelen/Shutterstock.com; **s. 123** (budowlaniec) adriaticfoto/Shutterstock.com, (fotografka) Krakenimages.com/Shutterstock.com; **s. 134** (ramka) soyonillust/iStockphoto/Getty Images; **s. 137** (namiot) Duski Saad/Shutterstock.com, (śmieci) Mister Duck/Shutterstock.com, (ognisko) Zoart Studio/Shutterstock.com; **s. 140** (polana w lesie) Romija/Shutterstock.com, (lis na ścieżce) Werner Rebel/Shutterstock.com

Pozostałe elementy graficzne stworzone ze wsparciem AI.

NOTATKI

NOTATKI